

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK XVI./ŠTEVILKA 13

CELOVEC, DNE 26. MARCA 1964

CENA 2.— SILINGA

STAVBENO IN POHIŠTVENO MIZARSTVO

Jožef Vogel

DVOR PRI ŠMIHELU — PLIBERK

izdeluje vsakovrstne kuhinjske in sobne opreme
kot tudi okvire za okna in vrata.

Sedaj lahko naročite telefonično 04235 — 34108
Dostavljamo vse na dom z lastnim avtom.

Konstitucija o sveti liturgiji, ki jo je pred kratkim izdal drugi vatikanski cerkveni zbor, večkrat govori o velikonočni skrivnosti.

Kaj je velikonočna skrivnost?

1. To je **skrivnost našega odrešenja**.

Delo našega odrešenja »je Kristus v prvi vrsti dovršil v velikonočni skrivnosti s svojim svetim trpljenjem, vstajenjem od mrtvih in s slavnim vnebohodom« (Konstitucija, čl. 5).

Velikonočni hvalospev pa takole opo-va vsebino velikonočne skrivnosti: »Ta dan je bilo darovano naše velikonočno Jagnje, Kristus. Zakaj on je pravo Jagnje, ki je odvzelo grehe sveta, ki je s svojo smrtjo uničilo našo smrt in nam s svojim vstajenjem obnovilo življenje.«

To je velikonočna skrivnost: Premagana je duhovna smrt. Premagana je tudi telesna smrt. Naše telo ne bo večno ostalo v trohobi groba. Kristus ga bo sodni dan obudil od mrtvih.

Zato je velikonočna skrivnost, **skrivnost veselja**:

»Zapoj veselo, o kristjan! Veselja tvojga dan's je dan. Zveličar naš je vstal od smrti in raj odprl nam je zaprti.«

2. A velikonočna skrivnost je tudi **skrivnost »vse spoznanje presegajoče ljubezni Kristusove«** (Ef 3, 19).

Te ljubezni človek nikdar ne bo doumel: »Večje ljubezni nima nihče, kakor je ta, da kdo da svoje življenje za svoje prijatelje« (Jan 15, 13). Velikonočna skrivnost je večja kakor božična. Ob jaslicah človek brez besed strmi. Pod križem pa se z neko konvertitino nehoti vprašuje: »Ali je mogoče, da je Kristus prostovoljno daroval za nas svoje življenje?« (Clare Consuelo Sheridan.) Ali Bog človeka res tako ljubi? Res, ljubi ga do smrti na križu.

3. Velikonočna skrivnost pa je tudi **vir našega nadnaravnega bogastva**.

»Iz velikonočne skrivnosti trpljenja, smrti in vstajenja Kristusovega teče veliki tok božje milosti.« (Konstitucija, čl. 61.)

V velikonočni skrivnosti se je zgodilo, kar je Bog hotel: »da je bil njegov edino-rojeni Sin, ko je visel na križu, z vojako-vo sulico preboden, da bi odprto Srce, sveta zakladnica božje dobrotljivosti, izlivalo na nas potoke usmiljenja in milosti« (Hvalospev presv. Srcu Jezusove-mu).

Iz Jezusovega Srca, ki je bilo na veliki petek prebodeno, neprestano tečeta kri in voda in se po sedmih zakramentih izliva v naše duše. Ta vir do konca časov ne bo usahnil. Rana Jezusovega Srca pa se tudi vso večnost ne bo zaprla. Zveličani jo bodo na veke slavili. Kajti zveličali so se po milosti, ki jim je v življenju dotekala iz nje.

V velikonočno skrivnost **nas Kristus hoče potopiti**.

Potopiti! Prav to besedo uporablja Konstitucija o sveti liturgiji. Ta beseda ni mogla biti slučajno izbrana.

Sadovi odrešenja so tako neizmerni, da jih moremo primerjati morju. V to morje milosti, ki nam jih je Kristus v velikonočni skrivnosti zasluzil, se moramo potopiti kakor se potapljač potopi v vodo.

Kristus nam je v zadnjih treh dneh velikega tedna v dejanju pokazal, kako moramo z njim zaplavati na široko morje velikonočne skrivnosti.

Velikonočna skrivnost

1. Najgloblje doživetje Jezusove velikonočne skrivnosti je **sveti krst**.

»Pokopani smo bili z njim (Kristusom) po krstu v smrt, da bi tako, kakor je Kristus vstal od mrtvih s slavo Očetovo, tudi mi zaživelimo novo življenje« (Rimlj 6, 4). Nekdanji krstni obred, ko so krščenca potapljali v vodo in ga nato iz nje dvignili, je nazorno izražal našo duhovno smrt in vstajenje s Kristusom.

Pri krstu nas je Kristus pritegnil k sebi v ocean velikonočne skrivnosti. Od te-

daj nam je dana možnost, da se koplje-mo v morju milosti, katere nam je v tej skrivnosti zasluzil. (Prim. Konstitucija, člen 6.)

2. Pa tudi ostali zakramenti nas povezujejo z velikonočno skrivnostjo.

Najbolj očitno se to dogaja v **presve-ti Evharistiji**.

Sv. maša je resnično in dejansko obnavljanje velikonočne skrivnosti. Ko duhovnik spremeni kruh in vino v Jezusovo telo in kri, začenja prvo molitev po po-

vzdigovanju: »Zato se tudi spominjamo, Gospod, mi, tvoji služabniki in tvoje sve-to ljudstvo, zveličavnega trpljenja, vsta-jenja od mrtvih in častitljivega vnebo-hoda istega Kristusa, tvojega Sina.«

V svetem obhajilu pa se najtesneje združimo z božjim Jagnjetom, ki se je v velikonočni skrivnosti za nas na križu darovalo. Tukaj se uresničujejo besede apo-stola Pavla: »Kolikorkrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate smrt Gospo-dovo« (1 Kor 11, 26).

Poleg sv. krsta nas tedaj sv. maša in sveto obhajilo najtesneje povezujeja z velikonočno skrivnostjo. Po presveti Evharistiji se najpogosteje in najobilneje udeležujemo sadov odrešenja. Tukaj vedno znova zaplavamo v ocean milosti, ki se s Kalvarije razliva na ves svet.

3. Velikonočna skrivnost je Jezus dopolnil s svojim vsta-jenjem. To se je zgodilo dan po soboti, »prvi dan tedna« (Lk 24, 1), ki ga mi imenuje-mo nedelja. **Nedelja je nam kristjanom Gospodov dan, ker je Gospod ta dan od mrtvih vstal in dovršil velikonočno skrivnost našega odrešenja.**

Tako je za nas vsaka nede-lja velika noč. Cerkev nam ta dan ukazuje sv. mašo, med ka-tero nam pogrinja dve mizi, evharistično mizo in mizo bož-je besede, da bi na ta način vsaj enkrat vsak teden bili deležni sadov odrešenja. (Kon-stitucija, člen 106.)

4. Celo cerkveno leto od vseh strani pljuska k nam **valovi velikonočne skrivnosti**.

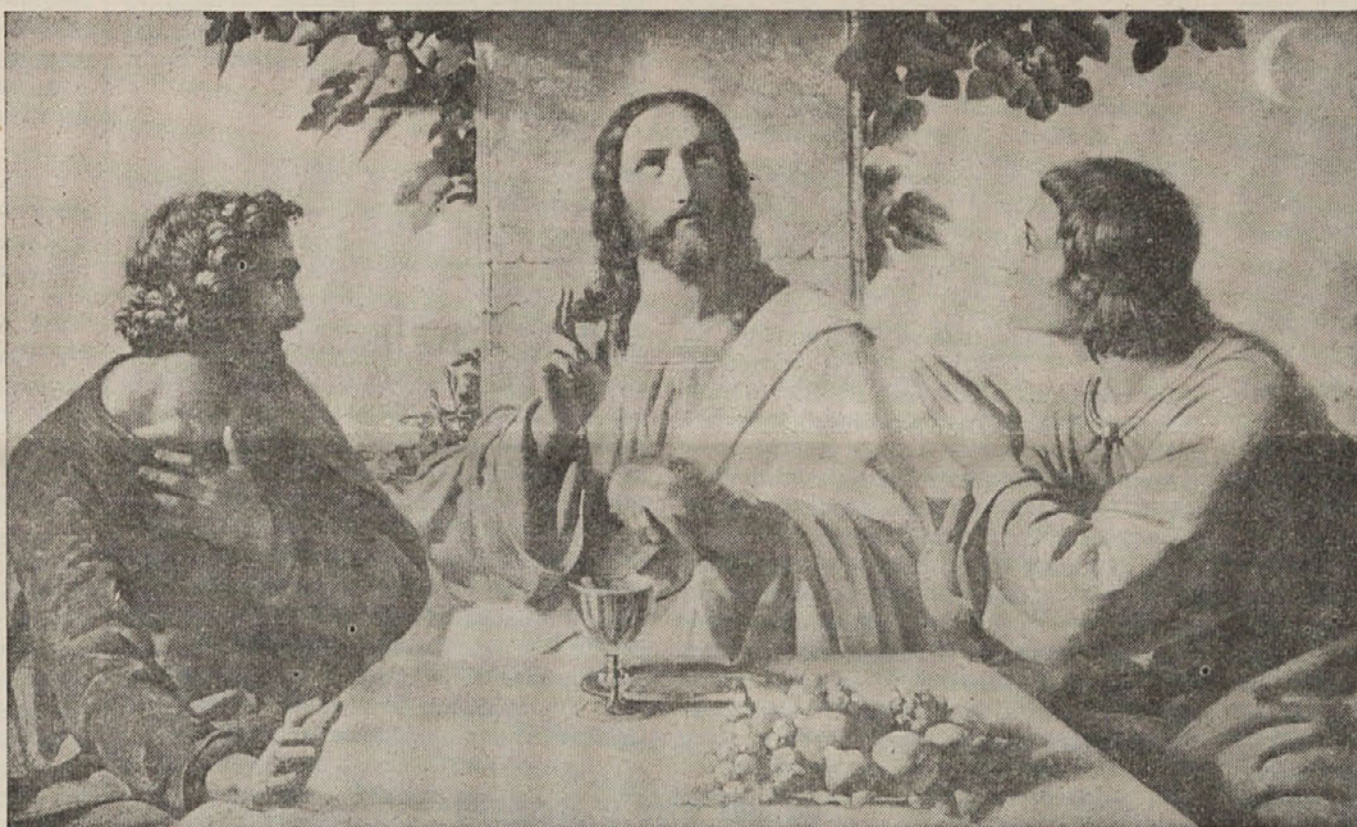
»Če je kdo žejen, naj pride k meni in naj pije,« nas kliče Jezus (Jan 7, 37). Z naših ol-tarjev med daritvijo sv. ma-še nam kliče tako; pri obhajil-

ni mizi nas vabi, naj se mu približamo; in drugi zakramenti so kakor svete posode, s katerimi moremo zajemati iz neizčrpne-ga bogastva velikonočne skrivnosti.

Ne stojmo tedaj samo na obrežju neiz-mernega morja, da nas samo tu in tam — morda enkrat na leto — oškropi kaka kapljica, kadar morje zapljuska.

»Odrini na globoko!« je Jezus rekel Petru, ko je samo pri kraju Genezareške-ga jezera lovil ribe. (Lk 5, 4) Tudi nam Gospod kliče: Pojdi na globoko! **Vrzi se v valove oceana, katerega sem zate in za vse ljudi od vrha napolnil v dneh velikonoč-ne skrivnosti.** Sveta liturgija je ocean. Njeno bogastvo milosti in življenja je stoletja bilo prikrito vernikom in celo du-hovnikom. Bil je potreben 2. vatikanski koncil, da nam je njene zaklade nanovo odkril.

J. K.

Veselo oznanilo o Jezusovem vstajenju

Po soboti pa, ko se je svital prvi dan tedna, je šla Marija Magdalena in druga Marija pogledat grob. In glej, nastal je velik potres. Zakaj angel Gospodov je prišel iz nebes in je pristopil ter odvalil kamen in sedel nanj. Njegovo obličje je bilo kakor blisk in njegovo oblačilo belo ko sneg. Od strahu pred njim so stražniki strepetali in bili kakor mrtvi. Angel je spregovoril in rekel ženam: »Ne bojte se! Vem namreč, da iščete Jezusa, križanega. Ni ga tukaj, kajti vstal je, kakor je bil rekel. Pridite in pogledajte kraj, kamor je bil Gospod položen. Hitro pojdite in povejte njegovim učencem: 'Vstal je, in glejte, pred vami pojde v Galilejo, tam ga boste videli.' Glejte, povedal sem vam.« S strahom in velikim veseljem so hitro odšle od groba in so tekale, da bi sporočile njegovim učencem. In glej, Jezus jim pride naproti in pravi: »Pozdravljeni!« One pristopijo, mu objamejo noge in ga molijo. Tedaj jim Jezus reče: »Ne bojte se! Pojdite in sporočite mojim bratom, naj gredo v Galilejo, tam me bodo videli.«

VSTAJENJE

Danica razlila je zarjo čez plan,
umivajo z njo se poljane;
napočil je zmage obljubljeni dan,
plačilo za muke in rane.

Iz cerkve po vasi se vije sprevod
skrivnostno žarijo oltarji,
zvonovi prepevajo: »Vstal je Gospod
iz groba ob jutranji zarji.«

Kot romar na goro odhaja spomin
po svetih stopinjah trpljenja,
zapira se žrelo peklenjskih globin,
duhte pa gredice življenja.

Bandero življenja ponosno vihra,
priroda iz sanj se prebuja,
trobentica svira, potoček šumlja,
razlega se spev: »Aleluja!«

Pod križem pa vrtnice danes cveto,
pohojene bilke in trave,
namočene z znojem in z rešnjo krvjo,
planike kalvarske višave.

Limbarski

Pisanke

Včasih so ljudje tako živeli, da so je-mali iz narave stvari, ki so jim ob gotovih prilikah pomenile verske resnice. Tako so jim jajca — pisanke (pirhi) pomenili Go-spodovo vstajenje.

Kakor je naš Jezus Kristus premagal smrt, ter povečičan vstal iz kamenitega groba, tako spi tudi v jajcu bodoči ptiček, ki sam razbije lupino in pride iz nje v življenje. Jajce je torej znanilec življe-nja.

Zato nam pirhi oznanjajo skrivnost Zveličarjevega vstajenja iz groba in bude v nas velikonočno vero v naše vstajenje mesa in večno življenje.

Politični teden

Po svetu . . .

PRAZNIKOV GOSPODOVEGA VSTAJENJA

Ves krščanski svet nestrpnost pričakuje in se jih veseli. Tudi grški prebivalci na Cipru so se vsako leto nanje dobro pripravili in jih obhajali pobožno in s posebnimi, lepimi ljudskimi običaji. Letos pa ne bo na otoku skoro nikakega pravega velikonočnega razpoloženja, kajti namesto miroljubnih obrazov sodeželanov srečujejo večinoma le domače in angleške vojake, katerih puške in strojnice jim s svojimi cevmi grozeče zro v obraz.

Pretekli teden je bila ciprska kriza nekajkrat skoraj na vrhuncu in je izgledalo, da bo zdaj pa zdaj začelo orožje rožljati, kajti po ponovnih spopadih med grškimi in turškimi prebivalci Cipra je zaplulo i turško i grško vojno ladjeve v smeri proti Cipru — v bojni pripravljenosti. Obe državi sta grozili z invazijo na Ciper. Stanje krize se je menjavalo kot temperatura pri kakem hudo obolelem bolniku. Medtem pa so začeli prihajati na otok prvi oddelki varnostnih čet Združenih narodov, ki naj bi zopet vzpostavili red in mir med Grki in Turki. Prvi znaki popuščanja se že deloma kažejo in mogoče bodo za velikonočne praznike le dosegli vsaj delno pomirjenje.

V zvezi s spopadi med obema narodnostima na Cipru naj še omenimo zanimivo mnenje francoskega predsednika generala de Gaulle: on misli, da tudi mirovne čete OZN ne bodo dosegle pomirjenja na otoku; rešitev bi bila možna le na ta način, da bi se turška manjšina izselila(!) z otoka v Turčijo in seveda zato dobila primerno odškodnino. Da bi bili ciprski Turki pripravljeni to storiti, zelo dvomimo, kajti nihče rad ne zapusti svoje rodne grude, upajoč, da bo v našem stoletju tako poudarjane demokracije, pomiritve in zblizovanja med narodi vendar mogoče najti tudi za ciprski problem pošteno in zadovoljivo rešitev!

Malezija in Indonezija v jugovzhodni Aziji prav tako ne bosta imeli mirne Velike noči, kajti napetost med njima se je spet povečala. Zaradi napadalnih groženj Indonezije je Malezija začela mobilizirati več letnikov rezervistov vseh vrst orožja.

V Južnem in Severnem Vietnamu ter v Kambodži je podoben položaj; nič bolje ni v Laosu. Povsod skušajo komunisti podtalno rovariti in povzročajo spopade. V četrtek so kamboška letalska sestrelila neko južnovietnamsko letalo, in to še nad ozemljem Juž. Vietnama. Pri tem je bil opazovalec ubit, pilot pa hudo ranjen. Kamboške oblasti pa dolže Južni Vietnam, da je ena od njegovih vojaških edinic napadla neko kamboško vas blizu meje. Južnovietnamske oblasti so se zaradi tega opravičile in izjavile, da so pripravljene poravnati nastalo škodo. — Državni predsednik Kambodže princ Sihanouk se vedno bolj obrača od zapadnih velesil, posebno od Združenih ameriških držav (katerim pa se mora v prvi vrsti zahvaliti za obilno pomoč v zvezi s splošnim razvojem njegove zaostale države!), in se hoče čimbolj nasloniti na komunistično Kitajsko, Sovjetsko zvezo in na Severni Vietnam. V tej zvezi so verjetno bili izvršeni tudi napadi tako zvanih nacionalističnih demonstrantov na diplomatska predstavništva ZDA in Vel. Britanije v Kambodži, pri katerih je bila povzročena velika škoda.

BOLJ RAZVESELJIVA

pa je novica o nepričakovanem sestanku državnih predsednikov de Gaulle in Ben Bella (kar smo na kratko že zadnjič omenili). Ta sestanek je svetovna politična javnost sprejela s precejšnjo iznenadenostjo na znanje. Kajti vsakemu je znano, da je bil general de Gaulle za časa francosko-alžirskega spora oziroma gveriljskih bojev zapisan v Alžiru kot smrtni sovražnik; Ben Bella pa je bil tedaj eden glavnih vodij protifrancoskega upora. Kot se je naknadno izvedelo, sta v glavnem razpravljala o gospodarski pomoči Francije Alžiru. Predsednik Ben Bella je med drugim izjavil, da sodelovanje med Alžirrom in Francijo v smislu pogodbe o medsebojnem premirju, sklenjene pred dvema letoma v Evianu, dobro napreduje. Poleg tega je že nekaj tisoč brezposelnih Alžircev prišlo v Francijo na delo. —

Po mnenju in namenu graditeljev naj bi služil medsebojnemu evropskemu zblizovanju tudi novi cestni predor pod Vélikim Sv. Bernardom, na meji med Švico in Italijo. Ta predor, čudo današnje moderne tehnike, ki so ga gradili 3 leta in je dolg skoraj 60 km ter so ga pretekli teden izročili prometu, je prvi te vrste v Alpah. Na ta način so skrajšali naporno alpsko pot preko več gorskih prelazov iz Švice na italijansko riviero za približno 150 km.

ARABSKA LIGA

na Bliznjem vzhodu je začela ponovno pripravljati veliko kampanjo proti državi Izrael. V ta namen naj bi zunanji ministri trinajstih arabskih držav v bližnji bodočnosti obiskali najvažnejše države po svetu — posebno ZDA — in poizkušali razbiti simpatije teh držav do Izraela. V zvezi s tem je Nemška zvezna republika prejela te dni precej ostro opozorilo, naj ne dobavlja Izraelu nikakega blaga oz. strojev in opreme.

NEPRIČAKOVAN GOST

je bil pretekli teden sovjetski zun. minister Andrej Gromyko, ki se je tako rekoč nenapovedano pojavil na Švedskem. Verjetno hoče visoki gost pripraviti vse potrebno za julijski obisk min. predsednika Hruščeva v skandinavskih državah — torej tudi v Švedski. (Ta Hruščevov obisk je bil v načrtu že pred 5 leti, a je tedaj zaradi nesoglasij med Moskvo in skandinavskimi državami — zlasti Švedsko in Norveško — „padel v vodo“.)

Ker izgleda, da bo letos le prišlo do tega obiska, si uradni krogi teh severnih držav „belijo glave“, kje dobiti „navdušene množice“, ki naj bi tako pristržno pozdravljale Hruščeva, kot si on želi. Kajti, kot znano, je članstvo komunističnih strank skandinavskih držav presneto pičlo, od ostalega naroda pa ni pričakovati, da bi ga navdušeno pozdravljali. Poleg tega so Švedi mnenja, da bi mogli vsa državno-politična vprašanja, ki jih namerava predsednik Hruščev obravnavati, zlahka rešiti po navadni diplomatski poti.

Med drugim bi Sovjeti radi pridobili Švede, da bi podprli sovjetski predlog o ustanovitvi atomskega orožja proste cone v severni in srednji Evropi. Švedska vlada pa v tej zadevi odločno zastopa stališče, da je najprej treba doseči splošno prepoved vseh atomskih poizkusov in šele nato je možno reševati druga vprašanja, ki so s tem v zvezi. — Iz Švedske je minister Gromyko odšel na kratek uradni obisk na Finsko.

. . . in pri nas v Avstriji

DVE ŽALOSTNI OBLETNICI

sta šli te dni mimo nas: 13. marec 1938 („priključitev“ Avstrije Tretjemu rajhu) in 15. marec 1939 — torej pred 25 leti (nasilna zasedba in uničenje češkoslovaške države).

Kdor koli je prelistaval v zadnjih dveh tednih domače časopise, je moral na žalost ugotoviti, da se skoraj nobeden ni spomnil teh dveh obletnic in če, le prav na kratko.

Vsak pošten in zaveden avstrijski državljan se je moral ob tem neveselem dejstvu vprašati, kako da so celo časopisi, ki vedno poudarjajo svojo demokratično usmerjenost oziroma neodvisnost, tako molče prešli ti dve obletnici (posebno drugo — zaradi petindvajsetletnice), ko na drugi strani dostikrat na dolgo in široko razvlečejo poročila o večkrat brezpomembnih pet-, deset-, petnajst- ali dvajsetletnicah!

Trinajsti marec 1938 je eden najbolj tragičnih dni v avstrijski zgodovini, saj mu je sledilo 7 let nacističnega podjarmljenja in diktature. V tem času je večina Avstrijcev prišla bolj kot kdaj koli prej do samospoznanja, do zavesti, da smo samostojen narod, in do nujne državne nezavisnosti.

Zato je tembolj žalostno, da imamo v državi še vedno nekaj deset tisoč „še vedno včerajšnjih“ ljudi, ki jih niso nič poboljšale žalostne izkušnje 13. marca 1938 niti njemu sledeča sedemletna kruta nacistična diktatura, in ki tako radi skilijo preko meje proti severni sosedu oz. iščejo tam zvez z njim „sorodnimi“ skupinami in somišljeniki. Še večja ironija pa je, da se za te ljudi oz. njihove glasove pulijo stranke med sabo in da na ta način ti „včerajšnji“ prihajajo celo na razna zelo odgovorna mesta. Upajmo, da ne bo kdo — ali pa celo ves avstrijski narod — ta „volilni golaž“ kdaj v

SOVJETI SO SPET SESTRELILI

neko ameriško reakcijsko izvidniško letalo tipa RB-66, ki je pomotoma preletelo kakih 70 km preko conske meje v Vzhodno Nemčijo. Vse tri člane posadke, stotnika Davida Hollanda in Melvina Kesslerja ter poročnika Harolda Welcha, ki so k sreči ostali živi (eden je bil ranjen), so sovjetske oblasti zaprle (ranjenega poročnika so preteklo soboto vrnile ameriškim vojaškim oblastem).

Sovjeti so ostro protestirali proti „špionažnemu preletavanju“ sovjetske cone, Amerikanci pa so ta sumičenja energično zavrnila s pripombo, da je bilo letalo itak neoboroženo in da je nesmiselno trditi o kaki nameravani špionaži, kajti oni dobro vedo, kako dobro je zavarovan zračni prostor nad sovjetsko cono Nemčije in bi bili vsakršni izvidniški poizkusi nad njo iz tehničnih razlogov nemogoči. Hkrati pa opozarjajo, da so vojna letala vzhodnih satelitskih držav lani preletela 94-krat zračni prostor nad Zah. Nemčijo in niso letala NATO-sil oddala nanje niti enega strela, temveč so jih le zavrnila k povratku preko conske meje.

Po mnenju nekaterih političnih opazovalcev bodo Sovjeti izročili vso zadevo vzhodnonemškim oblastem, ki jo bodo hotele obrniti v svojo korist: ako že ne bodo napravili iz nje političnega procesa, pa se bodo Amerikanci morali pogajati glede izpustitve pilotov neposredno z Vzhodnim Berlinom, kar pa bi pomenilo tako rekoč posredno priznanje Vzhodne Nemčije. Drugi pa so zopet mnenja, da Sovjeti verjetno ne bodo hoteli iz tega zračnega incidenta delati kakke večje afere in bodo čimprej vrnili še ostala dva pilota.

V VENEZUELI

so dobili te dni novega državnega predsednika v osebi dr. Raoula Leonija, ki je dosegel to mesto na podlagi zadnjih predsedniških volitev. Novi predsednik je približno istega političnega kova, kot je bil dosedanj — Betancourt. Ob priliki slovesne predaje predsedniških poslov (Avstrijo je pri tej slovesnosti zastopal drž. tajnik dr. Steiner) je Betancourt ponovno opozoril svojega naslednika pred nevarnostjo komunistične infiltracije in podtalnega rovarjenja (zlasti z bližnjega otoka Kube). — Betancourt je bil prvi svobodno izvoljeni venezuelski predsednik, ki je zaključil svojo poslovno dobo brez vsakršnega vmesnega državnega udara in ne da bi bil umorjen, kot je bilo že več drugih; pripomniti pa je treba, da je tudi pri njem nekajkrat le za las manjkalo, da ni postal žrtev Fidel Castrovih komunističnih atentatorjev.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovensko društvo v Sydneyu (Avstralija) je imelo v januarju svoj občni zbor. Delovanje društva je bilo v preteklem letu živahno. Delo društva je bilo v glavnem usmerjeno v zblizovanje rojakov. Glavna skrb društva pa je bila vzdrževanje sobotnih tečajev za pouk otrok v slovenski. Za te tečaje so pripravili svojo šolsko knjigo „Prvi korak“. V knjigi je slovenska abeceda z risbami, pesmice in kratke pravljice. Opremljena je tudi s tridesetimi risbami in slikami.

Slovenska umetniška razstava v Torontu (Kanada)

V cerkveni dvorani župnije Marije Pomagaj v Torontu je bila od 14. do 22. marca razstava umetniških del članov slovenskega umetniškega združenja LOK iz New Yorka. Svoje stvaritve so razstavili akad. kipar France Gorše ter akad. slikarja Jože Vodlan in Miro Zupančič. Na razstavi je sodeloval tudi slovenski akad. slikar Božo Kramolc iz Toronta. Vsega skupaj so razstavili nad 100 slovenskih del.

Najrajši kupujejo pesniške zbirke

V ljubljanskih knjigarnah je največje povpraševanje po pesniških zbirkah domačih avtorjev. Na teden prodajo v posamezni knjigarni kakih 30 izvodov Menartovih „Semaforov mladosti“, 25 izvodov Minattičeve zbirke „Nekoga moraš imeti rad“ in 20 izvodov Kočbekove „Groze“. Precejšnje povpraševanje je tudi po slovenski prozi. Najbolj iskana dela tujih avtorjev so Bromfieldov „Mister Smith“, Dalchinov roman „Sam sebi rabelj“, Durremov „Aleksandrijski kvartet“, Mansfieldova „Družba v vrtu“ ter Shakespeareovi dramski deli „Hamlet“ in „Othello“.

100-letnica Juršetove mame

V Podčetrtku na štajerskem je pred dnevi stopila v stoto življenjsko leto Jera Juršetova. Ovdela je pred 32 leti in ni nikoli v življenju potrebovala zdravila. Danes živi v majhni hišici, pomagajo ji pa dobri ljudje.

Jera Juršetova je zadovoljna z življenjem, saj lahko bere tudi najdrobnejši tisk brez očal. Tudi šiva še lahko. Sama pravi, da bi še rada živela nekaj let in za stoletnico zaplesala. Upajmo, da se ji bodo te želje izpolnile, kar ji od srca želimo. Za dolgoletno življenje pa je dala naslednji recept: jesti in piti zmerno in se nikoli ne jeziti.

Društvo slovenskih književnikov

je imelo v Ljubljani redni letni občni zbor, ki je pokazal, da je bilo delovanje slovenskih književnikov lani načrtno usmerjeno predvsem v popularizacijo slovenske knjige, književnosti in tako kulture sploh. To usmeritev društva je bilo čutiti pravzaprav skozi vse leto, o njej priča 27 literarnih večerov, ki so jih slovenski književniki priredili po raznih krajih Slovenije.

Pregled lanske literarne žetve med 135 člani Društva slovenskih književnikov je pokazal, da je lani izšlo 44 samostojnih izvirnih knjig, od teh 12 pesniških zbirk, 15 pripovednih del, tri dramska besedila, devet knjig s področja esejistike in literarne zgodovine in pet knjig za mladino. Dela desetih slovenskih književnikov so bila prevedena v srbohrvaščino, petih drugih pa v nekatere tuje jezike.

Dva kulturna večera v Števerjanu na Goriškem

Najprej je bil na vrsti večer, posvečen msgr. Trinku. To je bilo nadaljevanje istega kulturnega večera iz januarja. Tokrat je predavatelj prof. Rado Bednarik prikazal Trinka kot filozofa, risarja, pesnika in rodoljuba.

V ponedeljek, 9. marca, pa je bil na vrsti večer, posvečen Palestini. Prišel je vsem že dobro znani gospod Vinko Zaletel s Koroske. Njegovo predavanje s slikami o Sveti deželi je odlično uspelo.

početka označen kot važen predznak za druge, tem sledeče volitve, za razpoloženje volivcev do ene ali druge stranke in celo za sestavo nove vlade, so njihov izid po vsej Avstriji z napetim zanimanjem pričakovali. Zavedajoč se tega, so prihajali zadnje tedne med gradščanske volitve tudi najtežji politični „kanoni“ iz dunajskih central in skušali zase pridobiti volivce.

Volilni rezultati so nekoliko presenetili vsa vodstva strank — i tistih, ki so dobile več glasov (SPOe), i onih, ki so jih deloma izgubile (OeVP, še več pa FPOe in nekaj tudi KPOe). V novem deželnem zboru so 16 poslancev SPOe, 15 OeVP in 1 FPOe, v dosedanjem pa je bilo 16 OeVP, 15 SPOe in 1 FPOe. Razmerje se je torej toliko izpremenilo, da bo odslej socialist deželni glavar (tretji v državi; do sedaj sta bila dva).

DEZELNOZBORSKE VOLITVE NA GRADIŠČANSKEM

Na cvetno nedeljo so bile, kot znano, na Gradiščanskem volitve deželnozborskih poslancev. Ker je bil njihov izid že od vsega

Puščava Negev bo cvetoči vrt

V Izraelu bo tekla voda v puščavo Negev. Milijoni kubikov vode bodo spremenili mrtvo pokrajino v cvetoči vrt.

Po načrtu, ki se uradno imenuje »Tiberijsko jezero—Negev«, bodo izraelski inženirji speljali po posebnem omrežju in z ustreznimi napravami del jordske vode iz Tiberijskega jezera v puščavo Negev.

Načrt »Tiberijsko jezero — Negev« so zasnovali z namenom, da bi smotrno izkoristili vodne zaloge, ki jih ima dežela. In s tem prispevali k pospešenemu gospodarskemu razvoju.

Preveč in premalo padavin

V severnem delu Izraela je dežja dovolj, na jugu pa ga skoraj ne poznajo.

Vodo iz Jordana in iz Tiberijskega jezera lahko izkorišča predvsem severni del države.

V celoti meri Izrael 20.000 kvadratnih kilometrov, samo četrtina te zemlje je primerna za obdelavo — torej Galileja, ki ima že tako dovolj padavin (letno povprečje je naša 1016 mm).

Proti jugu dežele se to povprečje postopno znižuje — skrči se na kakih 200 mm — v Eilat u ob Rdečem morju pa je padavin tako malo, da praktično skorajda ni mogoče govoriti o njih (32 mm na leto).

Na severu, torej na področju z zadostnimi padavinami, je le malo površin primernih za obdelavo, ker je pokrajina gorata, na jugu pa bi bilo mogoče spremeniti puščavo Negev v cvetoči vrt — če bi peščeni zemlji zagotovili zadostno vlago.

Prav zato so se Izraelci odločili speljati del vode, ki se iz Galileje steka v Tiberijsko jezero, po prekopi dalje na jug, v puščavo Negev.

Vode reke Jordana

V zvezi s temi načrti se po navadi govori o vodah reke Jordana. To porečje

Graški „Forum“ v Ljubljani

V času od 15. do 30. aprila bodo v Ljubljani gostovali člani graškega „Foruma“ — to je klub, ki združuje napredne intelektualce in umetnike iz Gradca — in bodo s tem vrnilo lanskoletni obisk ljubljanskih umetnikov v Gradcu. Letošnje gostovanje graških umetnikov v Ljubljani se bo začelo z razstavo likovne umetnosti in arhitekture v Moderni galeriji. Istega dne bo tudi večer lirike in proze, pri katerem bo sodelovalo več graških književnikov. Posebno zanimiva za ljubljansko gledališko publiko bo uprizoritev dveh enodejank graških gostov v stilu satiričnih skečev, in sicer Emila Breisacha „Hieronim in njegov sosed“ ter Wolfganga Bauera „Katarina Dvoglava“. Na glasbenem področju bo graška skupina predstavljala dva kvalitetna komorna jazzansambla ter znani graški komorni duo, ki bo na koncertu izvajal moderno komorno glasbo. Poleg tega pa so predvidene še razne druge prireditve, med katerimi bo veliko zanimanje vzbujalo tudi predavanje o pregledu novih smeri v avstrijski arhitekturi, kateri bo — kakor že povedano — posvečen tudi del razstave v Moderni galeriji, kjer nameravajo zlasti prikazati stanovanjsko, šolsko in socialno gradnjo.

KAŠEN JE RAZVOJ SVETA V SOCIALNEM POGLEDU

„Mednarodni delovni urad“, ki ima sedež v Švici, je v svojem poročilu o razvoju sveta v socialnem pogledu v preteklem letu podal naslednje ugotovitve:

V industrijskih deželah se položaj delavca izboljšuje, v deželah, ki se pa šele razvijajo, je na splošno ostal isti, kot je bil. V industrijskih deželah nezaposlenost pada, tedenski delovni čas se manjša, plače so navadno nižje kot so cene običajnim življenjskim potrebščinam, čeprav so se te večinoma podražile.

V deželah pa, kjer se industrija šele razvija, se je življenje silno podražilo, brezposelnost je še vedno velika in je tako velika razlika v primeri z delavci industrijskih dežel. Delavci odhajajo iz poljedelstva in iz rudnikov na druga delovna področja.

Brezposelnost je v industrijskih državah Evrope in na Japonskem skoraj izginila, nasprotno: delavcev primanjkuje, posebno v Zapadni Nemčiji in v Švici.

Cene so se na splošno dvignile, velikanški skok navzgor pa so naredile po državah južne Amerike, posebno v Braziliji. Podobno v Indoneziji, kjer je danes življenje 13-krat dražje, kot je bilo pred šestimi leti.

napajata v glavnem dve reki: Jordan in Jarmuk. Jordan nastaja na severu iz treh pritokov: glavni je Dan, ki izvira v Izraelu, Hasbani priteče iz Libanona, Banyas pa iz Sirije.

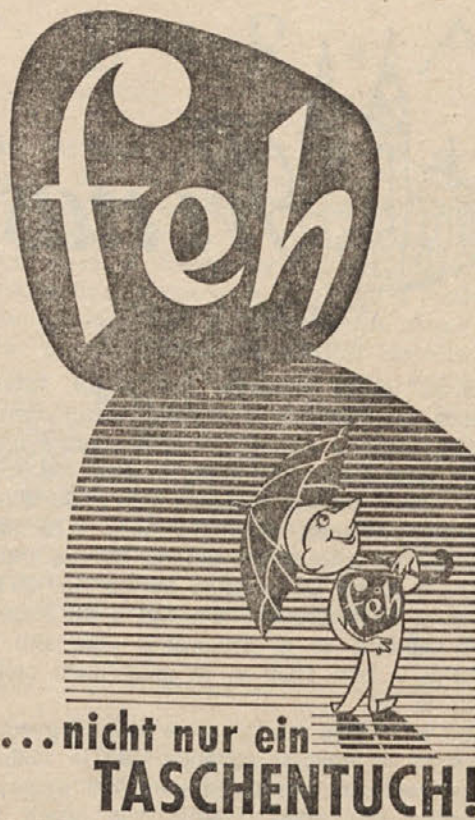
Vse tri reke se na izraelskem ozemlju združijo v Jordan, ki se po 32 km dolgem toku izliva v Tiberijsko jezero, potem pa teče po ozemlju Jordanije do Mrtvega morja.

Kakšen je ta načrt

Izraelci bodo zajemali vodo iz Tiberijskega jezera na območju, ki v celoti spada k njihovem ozemlju, in ne iz Jordana, kot je bilo prvotno mišljeno, ker je ob reki demilitarizirana cona.

Voda po cevih v puščavo

Razen glavne cevi, dolge 104 km, je v gradnji več zbiralnikov in črpalnih naprav, ki bodo vodo iz Tiberijskega jezera (210 m pod gladino morja) spravljale v višino odtočnih cevi (40 m nad morsko gladino). Približno 36 km daleč bo tekla voda po prekopi, dalje po osem kilometrov dolgem predoru skozi gorati del severne Galileje, nato pa še po 77 km

dolgem cevovodu (notranji premer 2,75 m) do Rosh Ha Ayina vzhodno od Tel Aviva. Od tod bosta že zgrajena cevovoda odvajala vodo dalje proti jugu, v puščavo Negev.

Gradbena dela naj bi bila opravljena čez štiri leta, potem pa bo dobila puščava Negev 300 milijonov kubičnih metrov vode.

Nedelja v luči koncila

Tudi v naši dobi je ostala v veljavi cerkvena zapoved, ki nalaga vernikom dolžnost posvečevanja nedelj in zapovedanih praznikov. Bistvo te dolžnosti je udeležba na evharistični daritvi sv. maše.

Drugi vatikanski koncil imenuje v svoji liturgični konstrukciji nedeljo enostavno „Gospodov dan“. O njem je rečeno:

„Na ta dan se morajo verniki zbrati zato, da poslušajo božjo besedo, se udeležijo evharistične slovesnosti, se spominjajo trpljenja, vstajenja in poveljanja Gospoda Jezusa Kristusa ter se Bogu zahvaljujejo, da so se ponovno rodili k živemu upanju po vstajenju Jezusa Kristusa od mrtvih. Zato je Gospodov dan od nekdaj prazničen dan, ki ga je treba vernikom prikazovati vedno znova kot dan veselja in duhovne dejavnosti.“ (čl. 102)

Cerkev je zaskrbljena za usodo nedelje, ki je zadnje čase izpostavljena mnogovrstnim nevarnostim. Propad nedelje bi Cerkev oropal najmočnejšega opornika, na katerem je zgrajen krščanski obraz človeškega rodu. Kajti ob nedeljski sveti maši ne gre

le za izvajanje določene pobožnosti, temveč za mnogo več: gre za slavljenje Boga po edinem sredniku med Bogom in ljudmi Jezusu Kristusu ter za deleženje na milostih in odrešilni smrti našega Gosoda, ki je slavil svojo zmago nad grehom in smrtjo prav z veličastnim vstajenjem od mrtvih v jutru velikonočnega dneva.

Zato so verniki oropani nadnaravnih moči in zgubijo stik z nadnaravnim svetom resnice in božje ljubezni, če nedelje ne praznujejo več tudi z nedeljsko sveto mašo. Njihova vera pa bo popolnoma zamrla in njih življenje v milosti bo usahnilo. V času tehničnega razvoja se Cerkev še posebej zaveda, da bi propad nedelje pomenil za Cerkev isto kot duhovno smrt za njene otroke. Prav z oltarjev se mora vedno znova prelivati v svet tehničnega dogajanja polnost božjega življenja. Zato tudi Cerkev toliko pričakuje od liturgične obnove. V njej vidi ključ za usodo sveta danes in v bodočnosti. Le v zakramentalnem združenju s Kristusom ter v zbiranju okrog Kristusovega oltarja je rešitev za človeštvo.

Ptičje oko — najboljši daljnogled

Ne le pasji voh, tudi vid ptic roparic prekaša človeške čute.

Morda pretiravajo tisti, ki trdijo, da se utegne ptič v zraku — seveda če je dovolj pazljiv — izogniti puškini krogli. Dejstvo pa je: kakor se pes zanese na svoj voh, tako nezmotljiv mora biti ptičji vid, kajti kako bi sicer ptica v zraku ujela žuželko.

Sokolariji so ugotovili, da se je sokol selivec pognal proti vranjim perutim, ki so se premaknile približno poldrugi kilometer od njega. Sodobna optika ne premore fotografske leče, ki bi zaznamovala premik tako majhnega predmeta na takšno daljavo.

Oči ujed — teleskopi

Oči ujed bi lahko označili kot teleskope, saj zaznajo reči, ki jih človeško oko opazi šele pri 10- do 15-kratni povečavi, na primer veje zelo oddaljenega drevesa ali miš v gosti travi, ponoči pa tudi Jupitrove lune — seveda če bi ptica roparica vedela kaj početi z njimi.

O sovi uharici pravimo, da je slepa. Ne bo res, kajti zgodi se, da se na vsem lepem vrže na hrbet in nastavi kremplje — človek šele z daljnogledom opazi v daljavi piko, v kateri je ta ptič že mnogo prej odkril sovražnika.

Sokol, orel, kanja

Sokol opazijo kje daleč na polju golobe, ki jih lovčevim očem odkrije le

najboljši daljnogled. Iz velike višine se orel ali pa kanja spusti kot kamen proti drobni miški, pa tudi proti svizcu ali proti snežni jerebici, ki ju niti imenitna varovalna barva ne skriva tem izrednim očem.

Oči kaguja — rentgenski aparat

Očem kaguja, čudnega ptiča, ki živi na nekem južnomorskem otoku, pripisujejo prodornost rentgenskega aparata. Šrepro strmijo njegove rdeče oči v zemljo, preden se vanjo zarije koničasti kljun, ki privleče na dan debelega črva.

Tisto, kar je uspelo človeku šele po več stoletjih raziskovalnega dela, je ustvarila narava v ptičjem očesu že pred milijoni leti.

Sploščeni leči podobno ptičje oko je razmeroma veliko in težko, pri najmanjši domači lastovki sestavlja dvajsetino telesne teže, oči nekaterih roparic so težje kot možgani, vse ujede imajo zelo velik zorni kot.

Tisto, kar opazimo med odprtimi okroglimi vekami, je le majhen del roženice v ptičjem očesu. Nojevo oko meri počez pet centimetrov, pri planinskem orlu znaša razmerje med možgani in očmi približno 1 : 2,5. Na splošno je ptičji organ vida mnogokrat občutljivejši kot človeške oči. Drobčen delec prahu, ki ga ravno še zaznamo dober seženj pred seboj, opazijo nekateri ptiči na razdaljo sto metrov.

Kratke kulturne vesti

● V soboto, 22. marca, je bila v celovškem radiu, v oddajni dvorani, javna matineja z redko izvajano zborovsko glasbo. V prvem delu koncerta so peli a cappella (petje brez instrumentalne spremljave) zbor: Gallusa, Schütz, Scharlatti in Brucknerja; v drugem delu pa so prvič izvajali čisto novo delo koroškega skladatelja Norberta Artnerja.

„Kantato za tri glasove (sopran, alt in bas), zbor in godalni orkester.“

● Ansambel Shakespearovega gledališča iz Stratforda, ki je na turneji po Evropi, je prispel z letalom iz Prage v Budimpešto. Britanski umetniki bodo odigrali v madžarski prestolnici štiri predstave, nato pa bodo odpotovali v Beograd.

● Poglavitna zanimivost salzburškega festivala 1965 bo po predvidevanjih nova inscenacija opere „Boris Godunov“ pod umetniškim vodstvom Herberta Karajana. Opero bodo izvajali v ruščini, glavno vlogo pa bo pel znani operni umetnik Nikolaj Djaurov. Po pisanju dunajskih časopisov bo Karajan konec marca odpotoval v Zagreb, da bi se tam spoznal z izvedbo „Borisa Godunova“ v Hrvaškem narodnem gledališču. Pravijo tudi, da bo dirigent pri postavitvi te opere okrepil zbor dunajske državne Opere z zborom zagrebske ali ljubljanske Opere.

● „Berlinska Filharmonija“ bo koncertirala v začetku leta 1965 v ZDA. Tam bo dala 24 koncertov. Polovico jih bo dirigiral Karajan, ostalih dvanajst koncertov pa bo vodil Eugen Jochum. Samo v New Yorku bo Karajan imel 5 koncertov, ostali pa bodo v Washingtonu, Detroitu, Chicagu, Clevelandu in Bostonu. Dočim bo imel Jochum koncerte v velikih univerzitetnih središčih.

Anekdote o Janezu XXIII

DOBRO SPRAVLJENA SKRIVNOST

V Franciji so nekoč vprašali nuncija Roncallija, v čem je skrivnost njegove izredne prisrčnosti in simpatije, ki jo vzbuja povsod, kamor koli gre. Nuncij Roncalli je odgovoril: „Dovolite, da to skrivnost ohranim zase? Dober diplomat ne bo dal nikoli iz rok ključa blagajne, kjer ima shranjene svoje najvažnejše dokumente!“

PAPEŽ IN DELAVEC

Za časa, ko so delavci urejevali papeževo stanovanje v vatikanski palači, se je Janez XXIII. usedel kar na zaboj in tam odmolil brevir. Ko ga je končal, se je odpravil na ogled sob, ki jih še ni videl. Vstopil je v salon, poln vsakovrstnih zabojev. Neki delavec je bil sklonjen pri delu na tleh in zaradi nagrmadenih zabojev ni mogel videti, kdo prihaja ali odhaja.

„Ali vas motim, fantje?“ se oglasi papež. Omenjenemu delavcu se je po glasu zdelo, da govori neki njegov tovariš, ter pravi:

„Nehaj že uganjati neumnosti; namesto da briješ norce, bi raje pomagal!“

Papež preko zabojev pomoli delavcu roko; ko ta vstane, se ves bled in osupel začne opravičevati: „Svetost, svetost...“ Papež se blagohotno nasmehe ter blagoslovi njega in vse njegove tovariše. Ker pa ubogi delavec zlepa ni mogel priti do ravnovesja, ga je papež skušal drugače raztresti: „Vi in jaz,“ mu pravi, „pripadava isti stranki!“

„Toda jaz nisem vpisan v nobeno stranko,“ hiti pojasnjevati delavec. — Nato papež:

„Poglejte mene, osebe kakor midva, bi bilo treba uradno vpisati v stranko debluharjev!“

3. EVROPSKA KONFERENCA KATOLISKIH DELAVCEV

Od 15. do 17. aprila bo v Strasbourg v Franciji tretja evropska konferenca zvez katoliških delavcev. Katera vprašanja bodo obravnavali, vidimo iz programa govorov, ki bodo v teh dneh. Prvi dan bo govoril Pierre Pflimlin, predsednik Posvetovalne zbornice Evropskega sveta. Kulakowski, tajnik evropske zveze katoliških delavcev, bo podal poročilo o aktivnosti zveze, nakar bodo začeli obravnavati „Delo katoliških delavcev za resnično evropsko demokracijo“. Drugi dan bo dopoldne še posvečen razpravi, popoldne pa je na sporedu govor „Socialna politika z vidika vse Evrope“ in še „Evropska integracija in evropsko mesto v svetu“. Tretji dan je posvečen razpravi o mislih govorov prejšnjega dne.

**RED BOŽJE SLUŽBE ZA VELIKI TEDEN
1964 V CELOVCU:**

Kakor zadnja leta bo tudi letos za slovenske vernike služba božja za veliki teden v kapeli provincialne hiše (Viktringer Ring 19) in sicer vsak večer ob 7. uri.

VELIKI ČETRTEK:

Spomin zadnje večerje. — Zvečer ob 7. uri sv. maša s skupnim obhajilom vernikov. Po sv. maši ostane Najsvetejše izpostavljeno do polnoči. Skupno hočemo čuti in moliti z Jezusom na Oljski gori.

VELIKI PETEK:

Spomin Jezusove smrti na križu. — Ob 7. uri zvečer božja služba: berila, pasijon po Janezu, molitve za vesoljno Cerkev, razkrivanje in češčenje sv. križa.

VELIKA SOBOTA:

Ta dan se spominjamo Jezusa, v grobu ležečega. Molitvene ure pri božjem grobu. — Ob 1. uri popoldne in ob pol 7. uri zvečer blagoslov velikonočnih jedil.

VELIKONOČNA VIGILIJA:

Zvečer ob 7. uri se začnejo sv. obredi: Blagoslovitev velikonočnega ognja pred kapelo, blagoslov velikonočne sveče, sprevoz v cerkev, kjer se prižgejo luči vernikov (prinesite sveče s seboj!), slavospjev in obnovitev krstne obljube. Nato slovesna sv. maša s skupnim obhajilom.

VELIKA NEDELJA — VELIKA NOČ

Zjutraj ob pol 8. uri sv. maša v kapeli provincialne hiše. Ob 9. uri sveta maša in sicer v cerkvi novega bogoslovja kot običajno.

Naše prireditve

Farna mladina v Žitari vesi vabi na veselo igro

„SVOJEGLAVČEK“

Iki jo priredi na velikonočni ponedeljek, 30. marca 1964, ob pol 3. uri popoldne v Goričah v gostilni Planteu.

Kdor se hoče pošteno nasmejati, pristrčno vabljen.

Iskreno vas vabijo igralci.

Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah uprizori na velikonočni ponedeljek ob pol 2. uri popoldne v farnem domu krasno igro

VISLAVINA ODPOVED.

Domačini in okoličani prijazno vabljeni!

Vabilo

Katoliška podeželska mladina Šmihel pri Pliberku bo uprizorila na velikonočni ponedeljek, dne 30. marca 1964, ob pol 8. uri zvečer igro

„KAPLAN KLEMEN“

v Farni dvorani v Globasnici.

Vsi pristrčno vabljeni!

BOROVLE

(Razno)

Mesto Borovlje se je po zadnji vojni močno razvilo in dosega že do 6000 duš. To se vidi tudi pri hišah, ki jih je veliko na novo bilo zgrajenih v zadnjem desetletju. Borovljska puškarska obrt se tudi dobro razvija, naročil za puške je vedno veliko. Odkar je bil tukajšnji obrat železarske industrije vključen v kombinat Alpine-Montana, se je proizvodnja specializirala in modernizirala. Sedaj pridelujemo jeklo za stavbe, bakreno-jeklene žice za električne daljnovode, jekleno orodje in podobno. Iz Borovljah gredo naši izdelki v 19 evropskih in 43 prekomorskih držav. Žice naredijo v Borovljah do 20.000 ton na leto in lahko rečemo, da je polovico prodajo izven Avstrije.

Tistim, ki bi se drugače ne spomnili, naj povem, da je bila v Borovljah že leta 1849 odprta prva slovenska knjižnica za izposojanje knjig. Pozneje, leta 1870, — torej čez 6 let bo sto let od takrat, — je bilo ustanovljeno prvo slovensko delavsko in prosvetno društvo. V sosednji vasi Glinje deluje od leta 1889 slovenska hranilnica in posojilnica, ki se ji je pozneje pridružila tudi hranilnica in posojilnica v Borovljah samih. V Podljudelju pa je bil leta 1905 odprt slovenski Delavski dom, kjer je danes tiskarna „Drava“.

Zadnje čase imamo stalno zvezo s Trzičem, ki je na oni strani Karavank. Ljubeljski predor, ki ga počasi tudi na naši strani dokončavajo in bi bilo treba le še cesto do njega izboljšati, je naredil, da so se razdalje med Trzičem in Borovljami precej zmanjšale in da se vedno bolj čutimo to, kar smo, namreč sosedji.

ST. JAKOB V ROŽU
(Življenjski jubilej)

Sredi aprila praznuje naš rojak Janez Koren, pd. Olanjak, v Svatnah svojo osemdesetletnico. Jubilarita ne pozna samo njegova fara, marveč še širša okolica. Od očetove strani prihaja Korenov rod z Goriškega, njegova mati pa je Čošnova z Hodnične. Bili so trije sinovi in ena hčerka. Najstarejši je bil po poklicu čevljar in se je priženil na Muzikovo kmetijo v St. Petru. Naš jubilarit se je priženil k Olanjaku v Svatne v letu 1920 in je gospodaril celih trideset let.

Bil je nadvse marljiv in je dvignil gospodarstvo na visoko stopnjo. Bil je vedno zvest materi besedi in ga vsled njegove narodne zvestobe spoštuje ves mladi in stari šentjakovski svet. Med svetovno vojno je bil vsa leta vojak in se je udeležil mnogih bitk. Vsled svoje hrabrosti je bil večkrat odlikovan in je postal častniški namestnik. Imel je odlikovanja veliko in malo srebrno medaljo, bronasto in zaslužni križ.

V naslednjih letih in desetletjih je vsepovsod postavil svojega moža in je z odločnim nastopom branil svoje narodno prepiranje. Ko je oddal posestvo mlademu nasledniku, se je za več let celo še podal kot pastir na Babo in tako nazorno dokazal, da je še čil in pri močeh. Svojo osemdesetletnico praznuje zdrav in krepak. Poleg njegove družine mu želi tudi širša družina sosedov, znancev in rojakov, da bi ostal močan in zdrav še dolga desetletja. Olanjakov atej, na mnoga leta!

TEŠINJA pri ST. JAKOBU v ROŽU

V marcu je stopil v zaslužni pokoj mizarjski mojster, posestnik Mihej Amruš, pd. Močnik. Petdeset let je vršil mizarjske posle. Kot mlad učenec se je učil pri pd. Basermanu na Vazah. Njegov učitelj ga ni šolal samo strokovno, marveč mu je vcepil tudi zavednost in narodno zvestobo. Za časa kaplanovanja preč. g. Vavtija Alojzija je bil Mihej predsednik društva „Kot“. Kot prosvetar je nešteto krat nastopal na odru,

Usem naročnikom,
sotrudnikom,
dopisnikom in
bravcem „Našega
tednika - Kronike“
želita vesele in
blagoslovljene
velikonočne
praznike

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA

njegova vloga strica Marka v „Miklovi Zali“ ostaja ljudem še vedno v spominu, mladina pa pomni posebno njegov nastop v vlogi Iskender-paše. Tedaj je žel priznanje celo pisatelja Jake Špicarja. V družinskem krogu je bil vsikdar vzorno skrbni oče in sedaj lahko s ponosom gleda, kako raste na Močnikovem domu mladi rod. Želimo mu še mnogo let oddiha!

V petek, dne 20. marca, smo pokopali Travnikarjevega ateja Antona Kobenciča. Dosegel je visoko starost 86 let. Korparjevega rodu iz Sre je priženil k Travnikarju. Bil je dolga desetletja železniški uradnik in je služboval v Podroščici, ko je bila otvorena proga južne železnice Innichen—Maribor. Rajni je bil izredno nadarjen pevec-basist. Sodeloval je v zboru „Rožica“ pod dirigentom župnikom Fuggerjem in nato Francem Rauterjem. Nastopil je med drugim tudi tedaj, ko je „Rožica“ prvič zapela Treiberjevo „Njav črnez jizaro“. Nad šestdeset let je sodeloval kot cerkveni pevec. Vsa fara se ga spominja, s kolikim veseljem je pel cerkvene pesmi. In še zadnje leto je prisluhnila vsa fara, kadar koli

je zazvenel v cerkvi mogočni atejev bas v pesmi „Marija skoz' življenje“. Zdravstveno ni dolgo trpel, šele zadnje mesece je začel hirati in je nato mirno zaspal v Gospodu. Njegova zadnja pot je bila veličastna, posebno veliko mož mu je izkazalo zadnjo čast. Cerkevni zbor se je s pesmijo poslovil od svojega rajnega člana. Preč. g. župnik so opravili pogrebne obrede, sv. mašo pa so darovali sveški gospod Škorjanc. Naj sveti rajnemu Travnikarjevemu očetu večna luč, Travnikarjevi mami in vsej družini pa izrekamo sožalje!

ST. VID V PODJUNI

Sporočamo našim bravcem, da je 7. marca umrl v 60. letu starosti Jurij Rupic, pd. Kovač v Rikarji vesi. Pogreb je bil 9. marca na farnem pokopališču v St. Vidu. Pevci so mu zapeli ganljive žalostinke in č. g. kaplan so se z lepim govorom poslovili od rajnega. Pokojni zapušča ženo in dva preskrbljena sinova od katerih je eden v Ameriki.

Isti dan pa je v celovski bolnici umrl 11 mesecev star Virtov sinček iz Proboja na posledicah opeklin, ko se je polil z vrelim mlekom. Prepeljali so ga iz Celovca, kjer je bil 10. marca v St. Vidu pokopan. Zalujočim staršem in sorodnikom naše iskreno sožalje.

Druga žalostna novica, ki je zadnji čas zadela našo faro pa je, da so nas s 1. marcem zapustili naš dolgoletni župnik č. g. Jožef Kunstelj. Jokali smo, ko so dobri gospod po 10-letnem delovanju v fari jemali od nas slovo. Edino dobro je, da niso umrli in bodo še lahko drugim vernikom pastirovali in jih vodili k Bogu. Težko bi bilo v nekaj vrsticah povedati, kaj vse so g. župnik napravili v teku desetih let za faro in farane.

Prvo veliko delo, ki so ga gospod opravili v fari, je bilo, da so že leta 1954 oskrbeli farni cerkvi tri nove zvonove in sv. Primožu veliki zvon. Nadalje so v obeh cerkvah nabavili nove klopi, blizu 400 sedežev. Nabavili so v St. Primožu križev pot, obhajilno mizo in novo spovednico. Dali so pozlatiti monštrance in kelihe. Ker se je

evharistično življenje v fari dobro razvijalo, so oskrbeli tudi nove ciborije. Pustili so v St. Primožu restavrirati oltarje in so v obeh cerkvah za zimski čas položili nove preproge. Da se naša fara more ponášati z lepimi in dostojnimi mašinimi oblačili, je tudi zasluga č. g. župnika.

Veliko delo so tudi opravili pred dobrim letom, ko so popravili podružnico sv. Andreja v Rikarji vesi, ki ima novo streho z ličnim zvonikom. Prenovitve so bile delne tudi podružnice sv. Martina in Danijela, kjer so pred nekaj leti povečali tudi pokopališče. Bili so vsem vse, neutrudljiv duhovnik in goreč častilec Matere božje, ko so majnika tudi na podružnicah opravljali majniško pobožnost.

Ovdovela fara čaka ženina. Prosimo Vsemogočnega, da kmalu pošlje fari novega dušnega pastirja. Tem potom pa se zahvaljujemo odhajajočemu g. župniku za vse in jim želimo trdnega zdravja in obilo božjega blagoslova v nadaljnjem delu v vinogradu Gospodovem in vam obljublamo, da vas bomo, č. g. župnik, ohranili v trajnem spominu.

Hvaležni farani.

Volitve župana v Pliberku

V torek, 24. marca, so v Pliberku volili občinski odbor. Ob velikem zanimanju meščanov in podeželanov pliberškega okraja je otvoril sejo občinskih odbornikov dose-danji župan Micheu in pozdravil navzočega okrajnega glavarja g. dr. Wagnerja. Pri volitvah je bil za župana izvoljen z glasovi svoje stranke socialist Kristan, načelnik pliberške železniške postaje.

Za podžupana je bil izvoljen nosilec liste Delovne skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov, g. Mirko Kumer, pd. Črčej na Blatu. Med mestnimi svetniki je v občinskem svetu še drugi mandatar Delovne skupnosti kmetov, delavcev in obrtnikov, g. Ignacij Domej, pd. Zgonc v Rinkolah.

V celotnem občinskem odboru zastopajo torej Slovence trije izvoljeni mandatarji; podžupan Mirko Kumer, mestni svetnik Ignacij Domej in odbornik Janez Kolenik.

MARIJA NA ZILJI

V zadnji, 12. številki „Tednika“ je bilo debelo natisnjeno poročilo z Marije na Zilji v katerem dopisnik poroča, „da vedno bolj gine v cerkvi pri božji službi slovenski jezik in da je pri sobotnem blagoslovu prepovedana vsaka beseda v slovenskem jeziku in je — pravijo — pobožnost dovoljena samo v nemškem jeziku“.

To poročilo ne odgovarja resnici. To nerresnično poročanje je nas vernike na Mariji na Zilji močno užalostilo. Z ogorčenjem zavračamo tak dopis, ki dela krivico našemu vnetemu in nam pravičnemu dušnemu pastirju. Le človek, ki ne živi med nami, ki nikdar ne pride v cerkev in še manj pa k sobotnemu blagoslovu, more kaj takega trdit.

Hvala Bogu se naš dušni pastir z veliko požrtvovalnostjo ravna po Gospodovih besedah: „Pojdite in učite vse narode!“

Farani

**Bil sem na francoski in
italijanski rivieri**

(Piše Blaž Janschitz, Medgorje)

V četrtek, dne 6. februarja, ob 17.25, sem se podal iz Celovca na sončni jug. V vagonu Dunaj, Celovec, Milan, Genova, Nica sem dobil prostor.

Poleg mene je sedel mlad možki iz Štajerske, pripovedoval je, da se pelje v Genovo in od tam v Kairo. Opolnoči smo se pripeljali v Benetke. Od tam naprej pa proti Padovi, mestu sv. Antona. Na tistem sem ga prosil za varstvo na tem potovanju. Dalje je šlo proti Veroni. Med potjo sem malo zadremal. V vagonu so bili vsi prostori zasedeni. Ob 5.23 sem se pripeljal na postajo Centrale v Milan. Ker je bilo še nekaj časa, sem šel na toplo kavo v kavarno na kolodvoru. Potem pa zopet hitro na vlak in naprej je šlo proti sončnemu jugu. Okoli 9. ure sem bil 7. februarja v Genovi. Objelo me je toplo južno sonce tako toplo, da sem slekel suknjo in potem še jopo. Peljal sem se dalje mimo lepih krajev, vedno ob morju, kjer so nasadi krasnih palm, limon in pomaranč. V San Remu so krasni vrtni cvetočih nageljnove v vseh barvah, tudi cvetoča drevesa mimos, ki imajo lepo rumeno cvetje. V Ventimigliji je italijansko-francoska meja. Dalje sem se peljal mimo znanega lepega Monte Carla in Monaca. Ob 15.03 sem bil v Nici. Na kolodvoru me je že čakal znani pater Jakob. Šla sva skozi mesto Nico, ki ima 300.000 prebivalcev. Na Francoski cesti 6 v „Katoliškem domu“ sem bil 2 dni in tam tudi prenočeval. Hitro mi je dobri pater Jakob postregel z dobrim francoskim vinom in s sardinami. Zvečer sva šla ob pol sedmi uri v cerkev „Notre Dame“ — Marijino cerkev. Začela se je ravno večerna sv. maša. Po maši sva šla v samopostrežno restavracijo, kjer dobiš kar ti srce poželi. Ker je bil petek, sem jedel dobro postno jed, zraven sem pil vino. Vsak dan sem šel tja južinat in večerjat. Francoska kuhinja je res dobra in okusna.

V soboto, 8. februarja sem bil zjutraj pri sv. maši, potem sem šel pit kavo. Zvečer je bilo vse mesto posebno trg krasno razsvetljeno. Ob 21. uri se je začel veliki karneval, ki je trajal do nedelje popoldan. Še nikoli nisem videl kaj takega. Veliko voz z maskiranimi osebami. Veliko maskar je tudi hodilo. To je bil res pust za šalo in smeh. Karneval v Nici je znan po celem svetu. Sem pridejo tujci iz vseh držav. 300 metrov od Francoske ceste je angleška promenada okoli 4 do 6 km dolga, je to res (Nadaljevanje na 9. strani)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Na velikonočno jutro

Ura budilka je zaropotala. Metka je koj bila iz postelje. Saj isti hip je tudi možnar zagrmel sredi polj. Sem iz stolpa podružnice je slovesno zaplavala pesem velikonočnega jutra. Nad valovi pojočih zvonov je luna tiho plula v zatoni.

Metka je šla po prstih iz hiše, krenila čez pograd, kjer so pod jablano cvele prve vijolice. Šla je dalje po mehki poljski poti. V mehki prsti so bile vdrtine kopit mlade, lepe kobile. Poleg teh vdrtin pa so se videli sledovi težkih škornjev hlapca Boštjana. Omi dan je bil vodil kobilu po tej poti, da bi jo bila nehala zvijati kolika. Celih 8 ur jo je podil sem in tja, gor in dol, poskušali so s starimi in novimi zdravili, a nič ni pomagalo. Končno se je uboga žival zgrudila, ravno na hlevskem pragu in poginila.

Kakor da Metka še čuje strašno hropenje ljube, dragocene kobile, se je zgrozila in kakor v mrzlici tesneje zavila v težko volneno ovijalko. Znova jo zaboli udarec, ki je zadel hišo zaradi poginule kobile. Ubogi brat, je vzdihnila in sklenila roki.

Na poljih pa so grmeli možnarji, oglašili so se tedaj tudi z bregov. Jutranjica je na nebu bleдела. Metka je z ruto posušila solzo na licu.

Metka je na kraju njive obstala. Tu se je pred nekako dvajsetimi leti, ko je bila še napol otrok, odigral pretresljiv dogodek. Vodila je malega bratca za roko in se igrala z malim nožičkom. Z nji-mi je spodrezavala korenike drukolcam, ki so cvele na žametno zeleni trati. Bratec je prosil za nožiček in mu ga je dala. Ko pa sta stekla po trati, se je pobič spotaknil, padel in zaječal. Ko je Metka bratca pobrala, je videla, da krvavi, ker se mu je odprti nožiček pri padcu zataknil v goltanec. K sreči rana ni bila globoka. Fantek je bil ves okrvavljen in kričal je na vse grlo. Metka je bila v smrtnem strahu in venomer je rotala bratca: tiho bodi, da mama in ata ne bosta čula...! Napravila je z njim velik ovinek po polju, zavila k drugemu sosedu, kjer je otroka umila in »rokej« pod brado oprala in ko se je vse nekoliko osušilo in se je ranica v goltancu zožila, ga je peljala domov. Ona je o dogodku molčala, bratec pa je na bolečine med tem že pozabil.

Možnarji sredi polja so zagrmeli. S tesnobo v srcu je pomislila na brata, ki mu je nožiček takrat prizanesel, a pozneje kot vojaku mu sovražna krogla ni prizanesla. Ni se vrnil s fronte... »Ah, moj brat, moj dragi brat!« je jokalo v njenem srcu.

Metka je povescila glavo. Pogled ji je obvisel na malem lesenem križcu iz vrbovega lesa. Bil je zasajen ob mejniku njive. Leto ga je na kraj nagnilo. Lani ga je zasadila sem očetova roka. Križec je dočakal druge pomladi, oče je ni dočakal. Njegov grob je zaznamovan z drugim lesenim križem. Ta mali križec sredi polja je opominjal mlajši rod na njegove dolžnosti in ukazoval spoštovati izročila starih. Leseni križ na očetovi gomili pa kaže pot, po kateri vse ostale ponese...

V polju pa so grmeli možnarji. Velika noč! »Ali je Andrej pri strelcih...? Andrej! Čudno hladen je postal. S sosedovo Urško se kaj rad pogovarja. Čedno dekle je Urška in zgovorna, in to je Andreju všeč. Pa kaj bi o tem premišljala; nič ne pomaga — kar bo, pa bo; bo že nekako...« Take misli so se ji vsiljevale... In možnarji so grmeli v velikonočno jutro.

In zopet se je zamotala v razmišljanja: »Ko bi imela vsaj sestro ob sebi! bilo bi lepše. Morda za praznike le pride na obisk k bolni mami. Pa saj nikamor ne more, s tolikim drobižem. Mož invalid pa za varuha tudi ni prida. Tako je uboga sestra le k revščini in k delu priklenjena. Saj, saj, križe imamo; vsi jih moramo nositi. Tudi brat Jernej ga ima; dovolj težkega! Žena mu je po težkem porodu hudo oslabela. Kakor zelena griža se pomika od zibelke do postelje — O Velika noč, Velika noč! »Aleluja!« bi

morala peti, pa z žalostnimi mislimi grebem v preteklost in sedanost. Danes pa je Velika noč. Glej, kresove so zažgali po sosednjih bregovih. Na našem kresu ni. Kdo bi ga žgal. In možnarji naznajo: Gospod je vstal! Bog vedi, ali je Andrej med strelci? Ali bo šel k Urški po pisanko? O, gotovo! Pa naj gre! — Z ruto je obrisala solze.

Metka se je napotila po bregu v gozd. V močvirni livadici so cveli zvončki. Natrgala jih je, za velikonočni obed. Visoko v smreki je zaspano zažvrgolel drozg.

M. H.

Prošnja

O, daj mi, moj Zveličar,
krono s Tvoje glave!
Ne krono zlato — Tvoje slave —
le krono trnjevo,
ozaljšano s krovjo.

Ne bom ovenčal z njo
ničeve svoje glave.
Le na srce jo denem,
k molitvi: »daj, odpusti mi!«
jaz borne roke sklenem.

Naj krona trnjeva
pokrije moje srčne rane
od svetnih blodenj mi zadane,
naj Tvoja Rešnja kri
mi jih izmije —
in Oče Tvoj — ga prosi Ti
naj meni grehe odpusti — — —

MATEVŽ RAINER:

MOJI SPOMINI

Razen enega ali dveh fantov, ki so ostali doma, so si morali vsi drugi iskati delo drugod. Tini je dobil delo v bližini Trga v Buchscheiden, kjer je rezal v močvirju šoto. Z delom je začel navadno takoj po Veliki noči in delal do konca julija, ko je pri raznih kmetih žito mlatil. To delo je opravljal do Božiča, večkrat tudi še do pusta. Plača je bila za delo, od zore do mraka, okrog 20 krajc. dnevno. Bila je res majhna, posebno v poletnih dolgih dnevih. Po končani mlačvi je v zimskem času Tini tkal kopne trakove, ki so jih rabili ljudje za podvezo predpasnikov in podobnega. Za to je imel majhne stavbe, ki jih je pritrtil h klopi v izbi. Tu je sedel cel dan in premikal roke sem in tja. Tu je bil vsaj par tednov v mrzli zimi na toplem.

Ko je ob bližnji strmi Tuhavi sneg malo skopnel, kar je bilo navadno konec februarja, je šel tja ter nabiral od trtičevja trte, od tri četrt do enega metra dolge. Te trtice je ob sončnih popoldnevih na prostem pred hišo zvil. Zraven je pa včasih malo zapel:

„Sveti Jožef je cimpenman biv,
Ko na streho ni mogel,
je pa trtice viv.“

Te trtice je prodajal posestnikom in sicer 100 kom. za 7 do 8 krajcarjev. Trtice so rabili za pritrditev protja k latam pri kritju s slamo. Pred 70 leti so krili še veliko s slamo. Taka streha je bila za posestnike zelo poceni. Iz lepe in trde ržene slame so napravili škopo in jo povezali v snope. Snope je potem za kritje izurjen možnar znal lepo položiti in sproti pritrditi, ter jih s trtami privezati. Taka streha, akoravno luknja pri luknjici, ni puščala vode ter držala na sončni strani do dvajset let, na senčni strani pa dokaj več, posebno tedaj, ko je bila z mahom obraščena. Imela je le eno napako, da je bila radi ognja vedno v nevarnosti. Akoravno je bil Tine zmerom zaposlen, je šel vsako nedeljo in praznik v tričetrt ure oddaljeno cerkev, v Št. Ilj k sv. maši in popoldne k blagoslovu. Sploh je Tine veliko molil, posebno rožni venec. Ker je le nekaj mesecev v šolo hodil, ni znal brati, a bil je zelo ukaželjan. Obiskoval je pa redno nedeljski pouk v cerkvi in vedel o veri več povedati kot marsikateri drugi, ki je hodil osem let v šolo.

Vloge raznih oseb Drabosnjakovega „Kristusovega trpljenja“ je znal Tine skoro na pamet. Obiskal je namreč te predstave parkrat na Gozdanjah in v Timari vesi tostran Rožeka. Tudi marsikaj od igrokaza „Kristusovo rojstvo“ je vedel.

Iz košatega borovca pa je zletela sova. Pri fari je zazvonilo jutranjico. Možnarji so znova zagrmeli. Metka se je prekrizala. Jutro je vstajalo izza visokih gor. Rožnata zarja se je zlila v velikonočno jutro, objela Metko s šopkom zvončkov. Zlati sij je prepočil njeno telo; posušil je solzo, raztopil bolečino v srcu, pretopil bridke spomine v vdano pesem darovanja in misel se ji je napolnila z blagim mirom, da se je kot kadilo dvignila v višavo.

Metka je s šopkom hitela domov, da se opravi za vstajenjsko procesijo in grede po poti, zaznamovani s križi in trpljenjem, je pela:

Skalovje groba se odgrinja...
M. H.

Špot se nam godi, da se nam čudijo vsi ljudi, naša mojstra modrosti in nja vse čednosti, on pri grešnikah sedi, to se vsaki dan godi... itd. Po teh dolgih končanih verzih, ko začne Judeža peti vest, si začne Tine puliti lase iz glave in potem obešati na stebriču pri peči. Brisačo, katero je vzel v roke, je namenoma tako zavezal, da se je odvezala in majhno Tinejevo telo je padlo v mehko naročje tam stoječe hčere Mice Hobjanove. Sedaj, po tej ponesrečeni predstavi, pa se ušede zopet k „ta fletnim puebam“. Ti ga začnejo v presledkih vpraševati: „Tine, kdaj pa pojdeš v Beljak? Tine odvrne: „Ob dveh!“ Po kratkem presledku in po ponovnem prigovarjanju, naj pije, zopet vprašanje: „Tine, kdaj pojdeš v Beljak?“ je bil odgovor: „Ob beh“, pozneje že le „Bek“ in še pozneje samo „Bee“. Sedaj je tekla ura že proti enajsti in naš Tine je proti svoji volji in ne po svoji krivdi zaspal. Torej s kravo ni mogel na trg v Beljak, kar je Zefa zelo obžalovala in se jezila.

Kako je Tine podgane preganjal

Tine je bil sicer velik prijatelj otrok, saj so ga vedno obkroževali, ker je pravil razne basni, tako o miški, ki je čez plot lezla in si „črovčič“ pretrgala, dalje o pastirju, ki je ovce pasel in je prišel volk, o skopnjaku, o ravbarjih o povodnem in gozdnem možu in druge. Rad je imel tudi domačega psa Kastorja, ki je bil večkrat v njegovi družbi, a ni maral mačke. Ko je nekoč klobaso kuhal, mu jo je vzela mačka iz lonca, ravno tako se mu je godilo z ribo, katero je mačka, še preden je začela voda vreti skrivaj izvlekla iz lonca. Med Tinejem in mačkami je bilo od takrat veliko sovraštvo, kar ni le mačkam škodovalo, ampak še bolj Tineju. — Tam v kašči na podstrešju, kjer je imel Tine svojo posteljo in drugo opravilo, — podnevi, posebno pozimi, ko ni šel kam na delo, je bil pri nas v sobi — so se začele množiti podgane. Te škodljivke je pač privabilo žito, ki je bilo shranjeno pod Tinejevim podstrešjem.

Sedaj začne Tine premišljevali, kako bi spravil to golazen iz svojega prenočišča. Mačka se nobena ni upala iti v Tinejevo bližino, ker je vsako po storjeni kraji ribe in klobase z jezo pognal v beg. Ni kazalo torej drugega kot nastaviti past. Kaj narediti? Kakor že povedano, je bil Tine zelo veren. Slišal je nekoč, da

(Dalje prihodnjič)

Življenje govori

Slavna gledališka in cirkuška igralka Pavla Handtraž je vstopila leta 1927 na Dunaju v katoliško Cerkev. Bilo ji je takrat 27 let. Ta korak ji je povzročil mnogo trpljenja. Toda to je ni potrla. Leta 1932 je zapisala: „Ko bi stala še enkrat pred odločitvijo, zapustiti očeta, ženina in poklic ter sprejeti s katoliško vero vse gorje, ki me je zadelo od takrat, bi se radostno odločila in postala še enkrat katoličanka, čeprav bi se morala boriti z bedo... Kaj je pač ležanje na časnih rečeh, če je duša nasičena! Trdno sem prepričana, da me je Zveličar sam pozval. On mi je podelil milost, da sem ga spoznala — čeprav pozno. Zato pa mu hočem biti hvaležna vse življenje, ki naj bo posvečeno izvrševanju njegove najsve-tejše volje, čeprav mi bo še mnogo trpeti.“

Bičanje

Za udarci — je nov bič
spet pripravljen v roki kruti —.
Blizu je — »Golgotе grič!« —
To srce mi v strahu sluti.

Judežev poljub gori
kot požar nad domačijo...
V križev pot naš — vrisk zveni —!
Kdo so — ? ki se nam smejiyo!

Kdaj, oh kdaj se do vrhov
za nas kruti bič razvije?
Kdaj se zlomi vrh njegov,
da nam zarja v dan zasije?

Kristus, ranjena ti stran
je kot večnosti globina...
V to globino dan na dan
pada naša bolečina.

Sedaj je pa postal Tine že toliko korajžen, da bo pokazal „Judeža“. Vzdigne se od mize, stopi sredi sobe, odloži klobuk in se malo odkašlja in začne: „Fuj, fuj, en

K žegnu so peljali

Marica je s šopkom vijolic pritekla v kuhinjo z veseljem vzklikom: »Jih že imam, prve vijolice!«

Res, ravno pravšnji šopek je bil za okras velikonočne košare, ki je bahato stala na pisanem prtičku sredi mize. Košara je bila visoko naložena z gnjatjo, klobasami, hrenom, pisankami in jabolki; vrh tega sta bila dejana dva rumena šarkeljna. Košara je bila zavezana z belim prtičem s cofi. Vogali prtiča so bili lepo zravnani vzdolž po prtu; med njimi so se vile vejice asparagusa.

Marica je šopek z bucko pritrdila zgoraj na vozlu. Lep je bil ta beli hribček velikonočne košare in ponosni pogledi matere in hčerke so ga božali kot najboljšega prijatelja. Saj pa je nosil toliko dobrot za številno družino!

Otroci so stali okoli bogate mize in se veselili ob zavezovanju »žegna«; to je bil vedno slovesen družinski obred.

Najmlajši Franček je še vedno držal v roki ragljico, s katero je v zboru drugih pobov na veliki četrtek in na veliki petek zvečer ropotal okoli cerkve in okoli velikega oltarja — povsod po trikrat. Nato je pri večerni pobožnosti, ko so v cerkvi verniki molili rožni venec, še in še zaropotal z ragljico, samo da se je postavljaj z njo in delal nemir med molitvijo rožnega venca.

In Franček je še na krstnico tudi kaj ragljaj, da so mu morali dopovedati, da ni več čas za to, da naj gre po zvonček, da bo zvečer pri procesiji, ki bo šla po polju z vstelim Kristusom in banderom, zvonil, zvonil v zboru drugih fantičev, da se bo čulo v drugo faro; vmes bodo pa topiči pokali in kresovi goreli, verniki pa molili in peli.

Franček se je zamislil, nato pa veselo odhitel, odložil nekje ragljo in se z zvončkom vrnil, kakor se mu je reklo. Nato je zvonil, zvonil, kot bi gnal 10 voličev v planino.

Marica je odšla v sobo, da vidi, kako se sestra Lojzka opravlja k žegnu. Lojzka je bila res brhka, v beli bluzi, rožnati jankici, s črnim predpasnikom in z belordečo pikasto rutico na glavi. Na čelo si je pomaknila šop kodrastih las. V nedra je vtaknila rdečo pelargonico z vršičem roženkravta. Zadovoljno se je zagledala v svojo podobo v zrcalu, se ji nasmehnila in odhitela po košaro.

Na dvorišču je hlapec Tinč vpregel konja v lepo umit koleselj. Iskrec se je svetil kot krt. Že dolgo ni bil tako ostriglan. Saj ga je Tinč že tri dni zaporedoma štriglal in krtačil, da bi se na krstnico lahko z njim postavil. Iskrec je najbrž slutil, da gre na slovesno »furo«, da je s kopitom izgrebel na lepo pometenem dvorišču že celo jamo. Komaj je čakal, da bi zdiral čez most in doli po cesti do cerkve. Po cesti so ženske iz sosednjih hiš že nesle bele, visoke košare na glavah. Vse so imele bele bluze. Sosed pa je tudi vpregel, da bo košaro spravil do cerkve.

Lojzka je košaro gibko postavila na s kocom pogrnjen sedež in sama sedla poleg. Zelo imenitno se je držala. Tinč je tudi držal glavo pokonci, kot bi samega škofa na birnanje vozil. Mogočno je držal bič v roki in nategnil vajeti — hi! Iskrec je sunkoma potegnil, da sta se zadaj na sedežu zagugali Lojzka in košara. Mati so za njimi še zavpili: »Tinč, da ne boš prehitro vozil, da ne bo nesreče! Lojzka, ti pa ne pozabi gospodu klobaso in ofer dati!« »Ja, ja, vse bo v redu!« je Lojzka odgovorila prav na glas in zelo zaneseno. In koleselj je divje oddrdal. Vsi, kar jih je štela hiša za svoje, so stali na dvorišču in zrlji za vozom. Konjiček in voz sta poskakovala, Lojzka in Tinč sta se košato držala in topiči so pokali. V cerkvi je pozvonilo.

Čez dvajset minut je sosed že privozil z »žegnom« na svoje dvorišče. In nekam čudno je pogledoval sem k sosedu.

»Kako, da še naših ni?« sta se spogledala mati in oče, otroci pa so se vzpenjali na ograjo, da bi bolje na cesto videli. Res se je nato prigugal njih voz na dvorišče, z zlomljeno štango, ki jo je Tinč držal z eno roko, z drugo je gonil konja pri uzdi. Lojzka je bila zbegana in s prasko na lepem obrazu, visoka košara je na belem prtiču imela velik umazan ma-

dež. Tinč je ves zardel, izpregal Iskrec in ga krotil, ker je hotel v beg...

»No, da le hujšega ni!« je mamka tožila; očka pa je z nasmeškom izginil skozi pograd. Lojzka je bila precej poparjena, a jo je Marica zopet spravila v boljšo voljo, ko ji je rekla, da jo praska ne bo preveč kazila, češ da jo bo lahko nova svilena haddrca zakrila.

Topiči so spet zagrmeli, ker so se gospod kaplan peljali skozi vas s šimeljnomo na žeganje v sosednje kraje. In dobro razpoloženje je pomladansko sonce podžigalo, da praznik krstnice ostane res praznik.

Na velikonočno jutro je Lojzka židano haddrco bolj na »čuk« zavezala in šop kodrov naravnala proti praski na čelu.

Iskrec pa je moral ostati v hlevu. Prav mu je! Zakaj pa je na krstnico tako divje vozil, da je zadel ob plot in napravil tako škodo.

Tinč pa je bil vesel, da mu ni bilo treba vpregati, in je dejal: »Saj je lepše hoditi peš!«

Seveda, če se prevzetnost spet kje ne spodtakne!

Nekaj mojih spominov na DACHAU

Iz begunjskih in celovških zaporov so nas gestapovci dne 28. junija 1942 uklenjene privedli v koncentracijsko taborišče Dachau na Bavarskem. Pred vhom na bloku za novince štev. 24 nam je starešina bloka Gutmann med drugim povedal, da je koncentracijsko taborišče nov svet na starem svetu. »Zato pozabite na preteklost! Če je bil kdo od vas morda profesor, duhovnik, kmet ali delavec, naj to pozabi! Tu niste več ljudje, temveč le gole številke...!«

Kmalu sem opazil, da je na bloku za novince več duhovnikov različnih narodnosti. Opazil sem njihovo mirno in dostojanstveno zadržanje. Želeč si duhovne tolažbe sem se večkrat razgovarjal z njimi. Njihovo duševno trpljenje je bilo vsekakor večje od našega, namreč zaradi duhovniškega poklica.

Veliki petek se ponavlja. Nekega popoldneva sta dva blokovska funkcionarja suvala in psovala češkega duhovnika, rekoč: »Da hast dein römisches Recht! Dein Herrgott, den du jeden Tag gebetet hast, soll dich retten aus unseren Händen!« — Na misel mi je prišel veliki petek. Pomilovalno sem si mislil: »Tako so govorili pod Kristusovim križem in tako govoré mnogi še danes. Pozneje sem videl, da so duhovnikom čisto nalagali najgrša dela med običajnim psovanjem »Pfaff!«

Koroški župnik

Najbrž me je slišal govoriti s svojimi rojaki slovensko in nekega dne me je prenetil s pozdravom: »Dober dan!« — Začuden sem ga pogledal: »Prosim, ali ste Slovenec?« — »Ne,« mi je odgovoril. »Nisem Slovenec, ampak Nemec iz Rajha.« Za silo je govoril slovensko in zato sva se pogovarjala malo po slovensko, malo po nemško. Povedal mi je, da je bil nastavljen na neki koroški župniji severno od Drave, kjer je bila večina vernikov slovenskega rodu. Ne spominjam se več, kako se je ta mož imenoval. Da bi bolje lahko vršil svojo pastirsko službo, se je začel učiti slovenskega jezika svojih vernikov Slovencev. Za to so zvedeli gestapovci in ga nekoč odpeljali in poslali v Dachau: njemu za kazni, drugim pa v strah. Ta župnik, v najboljših letih, mi je zelo ugajal. Žal so ga čez nekaj dni prestavili v neki drugi blok in se potem nisva več videla.

Zadnji evangelijski

Med novinci sta bila v bloku 24 tudi dva luteranska pastora iz Holandije. Eden od njiju je znal dobro nemško. Kmalu sva postala dobra znanca. Zanimal se je za življenje pri nas. Ko smo se drugo nedeljo v juliju 1942 sprehajali pred blokom, sem ga prosil, naj mi kaj pove. Začel mi je razlagati evangelijske dotične nedelje. Zamislil se je in rekel: »Ta evangelijski bi danes oznanil svojim vernikom, če bi bil doma.«

To je bil njegov zadnji evangelijski. Noge so nam vsem otekale. Njemu so naslednji dan noge tako zatekle, da se ni mogel več obuti. Odpeljali so ga v »revir« (tako imenovana »bolnišnica«), od tam pa v krematorij...

Čez nekaj dni je moral v »revir« tudi neki župnik Wied s Pomorjanskega (prej pod

V kuhinji se je medtem nabral glasen živžav. Vsa številna družina je bila na nogah. Vedeli pa so, da ne smejo biti sitni, ne preglasni, da se pogača ne bo skazila...

Ko je oče Martin vstopil, so bili šarkeljni že v rinjah. Najbolje nabulani šarkelj je bil zaznamovan z lično tresčico. Ta bo za botrinjo.

V peči je cvrčala žerjavica, ki jo je mamka z grebljico pospravljala iz peči in z omelom pometala, da je pokalo smrečje omela in zadišalo po žgani smoli.

»Sveti božji križ!« je tedaj rekla mati, ko je prvi šarkelj dvignila na loparju in ga vsadila v krušno peč.

Poredni Martinek pa ni mogel drugače, da je nagajivo zapel:

»Pogača je že v peči,
da bilo bi po sreči —
zdaj treba ži bo ahtati
da se nam ne skazi...!«

Mamka pa je pobe ven pogнала: »Alo, ven v pregrad, saj veste, kaj je treba storiti na veliki petek, predno sonce vzide...!«

Na mizi je zadišala za zajtrk naribana redkev.

Po vasi pa je plaval vonj velikonočne peke in žegnana zemlja je žlahtno puh-tela.

M. H.

Veliki petek

*Krist, na križ so te pribili,
plaš pa tvoj
so si rablji razdelili
med seboj.*

*Te na križu sramotili,
si molčal...
mrtvega v grob položili,
ti si vstal.*

*Gledamo te, Vsemogočnega,
Ti naš čas
v zor jutra velikonočnega
vzbudi nas!*

so ga internirali, mi je odgovoril: »Zaradi katoliškega zakona.« Povedal mi je, da je bil na neki župniji blizu Trierja v Zahodni Nemčiji. (Pripovedoval je tudi, da v Trierju hranijo Kristusovo suknjo rdečkastorjave barve.) Tam se mu je zgodilo naslednje:

Zenil se je sin bogatega posestnika. Zenin je bil katoličan, nevesta pa protestantka. Njena mati je prigovarjala, da naj bo poročena v luteranski cerkvi. Zenin je vprašal svojega župnika, kaj naj stori. Fischer ga je poučil, da je katoličan dolžan poročiti se po katoliškem obredu, saj je poroka sveti zakrament. Za ta njegov pouk so zvedeli gestapovci. Prijeli so ga in v protokol (zapisnik) so napisali, da »župnik Fischer ovira rast nemškega naroda«. »Zaradi tega sem tukaj,« je dejal ta župnik Fischer, ko je končal svojo zgodbo.

Ne smem pozabiti tu omeniti tudi češkega dekana iz Olomuca na Moravskem. Bila sva skupaj v sobi na malaričnem poizkusnem oddelku v septembru 1942. Z nekim poljskim duhovnikom pa sva sedela skupaj v taboriščni čevljarni. Jaz sem šival krpe, on pa je pribijal stare kose usnja na lesene cokle. Menda je bil njegov oče čevljar in on je pa že kot otrok rad kaj pribijal...

Ta popis naj bo v skromen spomin na duhovnike v taborišču Dachau. Kot sem zanesljivo zvedel, je bilo v njem interniranih v vseh letih zadnje svetovne vojne nad 2600 duhovnikov iz 136 škofij in 32 narodnosti. Naj jim bo s tega mesta izrečena zahvala za vse tolažilne besede ter njihove molitve in dušnopastirsko skrb med ubogimi jetniki.

A. T.

Dve proslavi v Franciji

— Francija je slavila letos stoletnico smrti enega največjih slikarjev. 19. stoletja — Evgenija DELACROIX-ja. Ko so l. 1898 slavili stoletnico njegovega rojstva, je bilo le malo proslav; takrat je slavil impresionizem svoj višek; Delacroix se mu je zdel preveč klasičen. Toda Delacroix je bil najvidnejši umetnik dobe romantikov in mu je šele sedanji čas odmeril pravo veličino in mesto v francoski in evropski umetnosti. Takrat je izšlo v Parizu mnogo monografij in študij o Delacroix-ju. Prirejena je bila obsežna razstava njegovih del, in sicer v osrednjem francoskem umetnostnem muzeju — v Louvru. Zbrali so 165 njegovih velikih platen iz vseh delov Francije in iz mnogih evropskih prestolnic. Umetnostni zgodovinarji sedaj priznavajo, da je bil njegov vpliv na razvoj umetnosti izredno velik in so ga priznavali za svojega učitelja in mojstra Cezanne, Matisse, Picasso ter tudi začetnik abstraktne umetnosti Kandinsky. Navajajo, da se mu je med poznejšimi slikarji najbolj približal Van Gogh.

— Škofov zavod v Adroguéju pripravi enkrat na leto prireditve svojih gojencev. Lani je bila v nedeljo, 11. avgusta. Prireditve je bila pod naslovom »Naša zgodba« in je prikazala pot slovenskega naroda skozi njegovo zgodovino od prihoda svetih bratov Cirila in Metoda (863) do danes.

Že prejšnje prireditve so bile visoko kvalitetne, lanska pa je dosegla poseben višek. Veselimo se tega uspeha, ker se iz njega očituje, kako globoko, temeljito in požrtvovalno skrbi zavod pri svojih gojencih za pobuditev in rast vrednot, ki so Slovincem najnujnejše in najljubše. Vse delo pa preveza izredna ljubezen do mladine in iz tega razmerja rastejo sadovi, ki pričajo o moči ustvarjalnosti in sposobnosti, kadar mladina ve, da je pod vodstvom, ki stori vse za njen vzgojni in duhovni napredek.

Voditeljem in organizatorjem prireditve, znanim slovenskim kulturnim delavcem, iskreno čestitamo in smo jim za lepo izpričevalo sodobne dejavnosti iz srca hvaležni.

Povzdigovanje z levico

Tako sem bil tudi 22. avgusta 1943, v nedeljo ob pol šesti uri zvečer, pri sv. maši, ki jo je daroval prost in dekan iz Dravograda, Matija Munda, menda po dveh letih suženjstva. Ob strani sta mu bila g. Hrastelj in g. Ledinek. Do solz ganjeni smo pri oknu kapele zrlji v velik križ na oltarju, pri katerem je slovenski duhovnik — mučenik brez desne roke — povzdignil sv. Rešnje Telo z levico. Sicer pa je bil g. Munda kljub temu, da so mu odrezali desnico, vedno dobre volje. Z vsemi tu naštetimi duhovniki smo se razgovarjali kar po domače. Odkrito smo si priznavali napake iz preteklosti in ugibali, kaj nam bo prinesla bodočnost.

Dobro sva se poznala z nemškim župnikom Fischerjem. Ko sem ga vprašal, zakaj

Ko je zemlja žegnana

Haakov... je široko zazdehal oče Martin in vprašal ženo, ki ga je s šumom prebudila, ko se je kar v temi oblačila.

»Ali že vstajaš?« je dejal in spet zazdehal. — »Kaj, je že tako pozno?« Obrnil se je proti vratom.

»Veš, da se mudi! da zakurim; da se kuhinja in moka za peko ogreje; pa da gnjat pristavim in Jerico in Francko zbudim, da ne bo zamude. Če sem prav slišala, je ura bila tri.« Tako je žena v eni sapi našle opravke in možu dobrohotno dejala, da naj še kar poleži, da tudi fantkov in tudi že odraslega sina ne bo budila, ker bi ji pri peki bili samo v napotje.

Oče Martin pa v jutru velikega petka le ni mogel več zaspati. Lepi spomini iz preteklosti, spomini na zbrano obhajanje velikonočnih praznikov so se razgrnili pred njim kot sončno, cvetoče polje, polno petja in cvetja prvih pomladanskih znanilk. Vstal je, se opravi in tiho odšel iz izbe mimo kuhinje, iz katere je čul tiho pogovarjanje in premikanje posode. Zadišalo je po toplem mleku in ožganem vrbovem lesu. Vedel je, da je žena pristavila gnjat in zažgala v ognjišču snop lanskega presneca.¹

Oče Martin je stopil v sveže jutro. Hlapovi zemlje so mu napolnili nosnice, da je globoko zadihl. Stopil je čez dvorišče, obšel hlev in kaščo in kozolec, obstal na mostu, ki je držal na skedenj. Od tam se je zazrl v blede jutranjico, ki je migljala med pojemajočimi lučkami na jutranjem nebu. Odkril se je in pokrižal. Jutro velikega petka ga je vsega prevzelo.

»Spet smo prehodili sveti postni čas in 6 križevih potov. Bog bodi zahvaljen in daj nam veselo veliko noč! Eh ja, velika noč je le najlepši kmečki praznik. Res, praznik vstajenja. Žila zemlje se je že odprla, da iz nje puhti zlahotno življenje. Žita dobro kažejo.«

Oče Martin se je spet pokrtil in odkoračil med njive. Spomnil se je, kako sta še njemu kot otroku oče in dedej pravila, da je zemlja na veliki petek sveta in žegnana. Od tedaj — (je mislil ves ginjen) — sem prav vsako leto na veliki petek pred sončnim vzhodom šel po polju in...

Oče Martin se je spet odkril, pokleknil in zemljo poljubil... tako sta naredila tudi dedej in oče. Nato je zmolil 7 zdravamarij na čast svetemu križu in svetim ranam Kristusovim — za družino, za dobro rast žita, za mir pri hiši.

Martin je zbiral lepe spomine, a ob trpkih je sklenjene roke trdneje stisnil. Oziral se je po njivah, jih presojal in preštel, koliko križcev bo treba zasaditi na Veliko noč. Sin Tevžej naj to delo

opravi. On bo prevzel vso to žegnano zemljo, naj prevzame tudi lepe šege, ki živijo z družino iz leta v leto. Grede je pobiral razmetano navlako, ki so jo po travnikih v jeseni razmetali pastirčki. Pobral je vsako odkrhanjo vejo ob živi meji in, ko je prišel do grmade, pripravljene za velikonočni ogenj, je vse pobralo ropotijo vrgel na kup grmade.

Materinstvo neporočenih

(Prof. Marijan Rus nam piše)

»V vašem cenj. listu je pred kratkim izšel članek brez podpisa z nadpisom »Materinstvo neporočenih«. Avtor govori o telesnem in duhovnem materinstvu, pozabi pa pri tem omeniti, da prvo drugega ne izključuje, ker so tudi poročene žene — z otroki in brez njih — kot vzgojiteljice, bolniške sestre itd. duhovne matere.

V tem članku citira pisec svetopisemske besede: »Če kdo pride k meni in ne sovraži svoje... žene in otrok — ne more biti moj učenec.« Ker so te besede navedene brez vsake razlage, preti nevarnost, da bi jih čitatelji razumeli dobesedno.

Prosil sem pismeno Njegovo eminenco, kardinala dr. Königa, za razlago navedenih besed. V odgovoru, katerega mi je poslal knezoškofijski ceremoniar dr. Ferdinand Deringer, je naslednji komentar:

»Sovraštvo, katero Jezus tu zahteva, je pri Mateju izvrstno opisano. Ne zahteva se sovraštvo v psihološkem smislu, marveč zavestna zapostavitve (prim. Deut 21, 15) bližnjih sorodnikov za apostolstvom. Le tisti, ki je zmožen, da se radikalno in v bolečini odloči, da vse naravne človeške odnose zapostavi zvezi

Jutri, ko bo Mihec prinesel tlečo gobo, prižgano ob velikonočnem ognju, bo od nje zagorela grmada. Ko bo dogorela, bo kup vsedlih ogorkov še dolgo tlel. Vsa dolina bo prepojena od vonja po ožganem. Na prisojni strani hleva je še par prekel, ki jih je veter razmetel, postavil v red ob zidu in odkoračil v hlev, da priloži živadi rezanico in odkida gnoj, predno pride Francka z golido. Živad ga je vdano gledala in se veselila rezane dobrote.

¹ presnec = cvetna butara.

z Jezusom (prim. 9, 59-62; 8, 19-21; 11-27 sl.), in da žrtvuje celo svoje življenje mučenstvu, — le tisti more biti v resnici Jezusov učenec.«

Gospod ceremoniar citira nato originalni grški tekst in dostavlja, da je zgoraj navedena razlaga moderen komentar svetopisemskih besed.

Ne gre torej za sovraštvo kot negativno čustvo, marveč za zavestno, namerno žrtvovanje. Čeravno sem prepričan, da tudi pisec edino pravilno razume omenjene besede, se mi zdi potrebno, da se stvar pojasni čitateljem, ki so pod pojmom sovraštvo morda razumeli to, kar človek navadno razume pod tem izrazom.

Moje skromno osebno mnenje je to, da kamen nesporazuma ne leži toliko v glagolu »sovražiti« kot pa v svojilnem zaimku »svojo« pred samostalniki »žena« in »otroci«. Ta označba »svojo« supponira, predpostavlja že obstoječo zakonsko zvezo in očetovstvo. Bilo bi napako misliti, da gre tu za nasvet, da mora človek sovražiti svojo zakonsko ženo in svoje otroke, če hoče doseči vzvišeni cilj apostolstva; gre le za to, da naj se zaradi tega cilja morda odreče sklenitvi zakona in očetovstvu. Kolikor morem presoditi originalen grški tekst, v njem niti ni omenjenega svojilnega zaimka.

Trinkov duhovni lik

Objavljamo govor, ki ga je imel pri slovesnem odprtju novega sedeža kulturnega društva »Ivan Trinko« v Čedadu nekdanji Trinkov učenec prof. Severin Bergnach.

Govoriti o monsignorju Trinku ni lahko, če hočemo prikazati o njem dokumentirano podobo, in to zaradi mnogostranskih in včasih celo izrednih platí njegovih kulturnih interesov. Lahko pa je govoriti o njem, če hočemo ljubeče presoditi njegov človeški lik, celoviten in premočrten kljub bogastvu njegovih intelektualnih in moralnih talentov.

Bistri deček, ki je prišel iz pustih grap na Trčmunu, kjer se je rodil pred 101 letom, to je iz težko dostopnega, revnega kraja, kamor celo smrt težko prileze, kakor je dejal časnikar Comini, je dobil možnost, da se je v dolini pod gorami najprej izobrazil in nato druge izobrazeval.

Njegov zunanji življenjepis je zelo reven na dogodkih: esejist, ki bi hotel napisati zanimiv biografski esej, bi se znašel v zadregi pred tako rednimi, monotonimi življenjepisnimi podatki, brez kakih izjem. Toda življenjepis monsignorja Trinka je zelo bogat na notranjih podatkih, na notranjih elementih, katere je možno strniti v tri besede: poslanstvo, študij, šola.

Če bi bil monsignor Trinko bolj dostopen za zunanje nagibe, bi bil lahko napravil kariero in več kot v eni smeri; toda posedoval je v največji meri ponižnost modrih ljudi in živel po njej. In hkrati s ponižnostjo človeka, ki se zaveda, da njegovo znanje ni drugega kot neskončni delček vsega možnega znanja, je posedoval tudi dobroto, ljudomilost in preproščino človeka višje vrednosti.

Kot profesor filozofije v nadškofijskem semenišču v Vidmu je oblikoval duhove mnogih letnikov duhovnikov: s svojim trdnim znanjem snovi je mojstrsko razvijal svoja predavanja v izvorni obliki in ne da bi se pasivno držal učnih besedil, čeprav sestavljenih od najbolj izobraženih novotomističnih filozofov. Težke odstavke je znal podati razumljivo in preprosto, poenostavljal jih je s primerami in vzgledi ter z zelo osebnimi pripombami.

Odveč bi bilo pripomniti, da je tako jasen in vztrajen učenec sv. Tomaža čutil ideološke simpatije do drugih sistemov.

Zdelo bi se lahko, da bi bil mogel ostati on kot filozof po poklicu in po globoki izobrazbi, tuj, zaradi svoje navajenosti na logične argumentacije, vplivom lepote v umetnosti: toda njegov duh je bil vsestranski, in enako njegovo čustvovanje, zato je bil tudi zelo občutljiv glasbenik, delikaten in tenkočuten pesnik ter pisatelj zelo barvitega pripovednega sloga.

Z vsem tem pa še nismo povedali vsega o monsignorju Trinku, kajti poleg tega je bil tudi razgledan in mnogostranski učenjak ter je zapustil močne sledove na polju evropskega jezikoslovja (prehajal je od enega jezika k drugemu kot virtuoz od ene tipke do druge pri izvajanju kake simfonije), v zgodovini evropskih literatur, posebno slovanskih, in v naravnih vedah.

Bil je univerzalen in ploden duh, prežet z duhovnimi vrednotami tomistične filozofije; ni bil mož, ki bi trpel izkrivljenja ali pačenja; bil je dober v človeških odnosih, kot človek z bogato zavestno izkušnostjo, a trden in nepopustljiv pri varovanju načel in pri izvajanju logičnega obnašanja in ravnanja iz njih.

Ne moremo pa tudi preko njegovega duhovniškega lika: bil je učen in pobožen duhovnik, dosleden, brez nihanja v vsem razponu svojih 92 let življenja; z višine svoje visoke in sloke postave je razširjal svoj nasmeh človeka, ki zna obvladati samega sebe in ki ima kaj dati vsakomur: enemu učeno, drugemu dobro besedo. Monsignor Trinko je bil — ne glede na to, da je njegov sloves, kot tudi sloves raznih drugih, iz posebnih razlogov omejen na manjše ozemlje — izbrana duša in bleščeč duh: a predvsem je bil čist duh, ki ni težil h kompromisom, in ljubitelj kulture v vseh njenih pojavih. Ljubil je kot duhovnik in kot človek vse, posebno pa revne in zapuščene, ki so mu bili po evangelijsko najbolj pri srcu in ljubljenci njegove pozornosti in njegove pesmi.

Zdaj počiva tam gori na malem pokopališču na Trčmunu, ki ga smrt nerada vidi, v grobu, ki gotovo ni monumentalen, a ljubeče in pobožno varovan; na njega polagajo svoje gorsko cvetje reveži in žlahtno cvetje tisti, ki ga spoštujejo in ga ne morejo pozabiti.

Velika noč

*Velika noč, kako si lepa!
Obnebe zaljša ti pomlad,
umikajo se mračne sence,
pogreza tema se v prepad.*

*Velika noč, ti noč častita,
ogreva žar te svetih ran,
ti večno luč si nam prižgala
in zarjo za vstajenja dan.*

*Velika noč, ti zmagovita,
pred tabo pekel trepetaj,
odseva križ v sijaju zmage,
razlega spev se do neba.*

*Velika noč, ti čudovita,
iz tal življenja moč kipi;
violetice so zaduhtele
in slednja ptička žurgoli.*

*Velika noč, ti znamenita,
usa polna milosti, darov;
šumijo viri odrešenja
in zemlja pije blagoslov.*

Limbarski

Moč naroda

Za časa prve svetovne vojne, v letu 1917., je primanjkovalo na Danskem živeža. Ves uvoz žita je bil ustavljen.

Bati se je bilo lakote za ljudi in za živali. Saj so Danci znani živinorejci.

Kaj početi?

To težko in mučno stanje je bilo nevzdržno. Na poziv danske vlade je prevzel ureditev te »krize« slavní dr. Mikkel Hindhede, svetu znan kot oznanjevalec preproste, naravne prehrane.

Sam pripoveduje: »Dva izhoda sta bila. Lakoto trpeti ali pa prevzeti novi, naravni način prehranjevanja. Vprašanje je bilo: Ljudje ali prašiči? Oboji niso mogli živeti. Nato smo pobili 4/5 vseh prašičev. Meso smo prodali Angležem in Nemcem za visoko ceno.

Prašičjo hrano — ječmen in krompir — smo obdržali za hrano ljudstva. Poleg tega smo zaklali 34 % goveje živine. Nadalje smo vzeli kravam pšenične otrobe, ki so bili priboljšek njihovi hrani. Te otrobe pa smo dodali naši rženi moki in iz te zmesi pekli kruh. Naš črni kruh ni vseboval torej samo otrobe rži, temveč še precejšen del pšeničnih otrobov.«

Vlada je obenem prepovedala kuho žganja. Uvoz kave in ruskega čaja je bil nemogoč. Tako so bili Danci navezani samo na preprosto, naravno hrano. Živila so delili po listkih v zadostni množini, krompirja in ječmena je bilo celo v obilju, le mesa je bilo bolj malo.

A kakšno je bilo zdravje pri tej grobi hrani? Umrljivost se je v teku enega leta zmanjšala za 17% in je imela tedaj Danska najnižji odstotek umrljivosti od vseh evropskih dežel.

Dva junaka

Bilo je pred vojno, ko je neki profesor v Turinu rekel svojim učencem: »Pokazati vam hočem, da ni Boga. Tako sem prepričan o svojih dokazih, da bo tisti, ki bo ob koncu še veroval v Boga, norec.«

Vsi učenci so molčali. Samo ena roka se je dvignila. »Kaj želite?« je vprašal profesor. »Hotel sem le reči, gospod profesor,« je odvrnil glas lepega mladeniča, »da bom ta norec jaz.«

Ves razred je ploskal in glasno odobral junaškega mladeniča. Ta študent je bil Adolf Ferrero, ki je pozneje padel v vojni...

V neki delavnici blizu Pariza so prinesli nekega dne tovariši Avgusta Bodina v delavnico križ in ga položili na njegovo delavno mizo. Ko je Bodin prišel v delavnico in zagledal križ, je takoj razumel, da so se hoteli norčevati. Toda Avgust se ni zmedel. Vzel je križ in ga javno poljubil, poiskal žebelj in kladivo, skočil na delovno mizo in nad svojim delovnim prostorom pribil križ.

Ko je mladelec stopil v delavnico, so se vsi smejali. Ko je skočil na mizo, se niso več smejali, ko pa je svoje delo opravil, so ga vsi občudovali...

Getsemani

*Na vrtu tam Getsemani
dehteči oljčni gaj nocoj
trepeče in grenko šumi.*

*In luna vsa otožna gre
po nebu in na vrt oljčni zrē,
kjer trojica učencev spi.*

*A tla kamnita trepetajo
in trde skale se rahljajo,
ko Mučenik,
naš Rešenik
na njih kleči,
krvavi pot poti — — —*

*Od Svetega Duha
po čudežu spočetega
Moža objema smrtni strah,
ko človek, izdajalec — prah
se bliža z vojsko in s koli,
poljub strahotni svoj mu da —
in ga sovražnikom izda — — —*

*Ah, Judežev poljub
Zueličarja boli — — —!*

*O človek, glej, da mu ne daš
poljub kot Judež — ne izdaš
v pogubo sebi — Rešujo kri —
M. H.*

Ivan Cankar:

VELIKA NEDELJA

Iz tople, od rodovitne in blagodarne ljubezni spočite jesenske zemlje, iz mirno vzdramljene, otroškega pričakovanja polne noči je vzklilo preslavno jutro. Megle, ki so se leno dremale, so se vzdignile počasi znad rosne ravni, so se nato pognale oblakoma proti nebu ter tam utonile v mladi luči. Tiho je vztrepetalo v čistem zraku, zaiskrilo se je na pokošnih senožitih, v zlatem vejevju bukev, jelš in topolov. Tako je nedeljsko sonce oznanilo svoje kraljevanje.

Oznanilo ga je brez glasu. Od nikoder ni bilo ne pesmi, ne vriskanja, ne prazniške besede. Iz doline, s hribov in gričev so se pozdravljale in si odzdravljale bele cerkve; ali molčale so. Le z očmi, svetlimi, žalostnimi so se spogledovale, in zeblo jih je, čeprav so bile od gorkega sonca obžarjene.

Po široki beli cesti, po stezah preko travnikov, po strmih klancih se vijó procesije vernih kristjanov. Veliko jih je, ker v potrtem svojem srcu so željni molitve in tolažbe. Ali čudo za čudo: počasi gredo, tiho in nemo; ne besede ni, komaj da je plaho šepetanje. Glave klonejo globoko, trudno klonejo životi; še tisti so starci, ki imajo mladostna lica.

Gredo, gredo in si šepčejo naskrivaj: »Ti, kaj praviš, zakaj je umolknila Marija na hribu? Kaj je ni več?«

In oni drugi s prezeblimi usti se nagne k sosedu in mu reče skoraj brez besed:

»Mislim, da je Marija umrla, ker glasu ni od nje, ki nas je vselej tako lepo pozdravljala!«

Nobene besede več, tudi plaho šepetanje je utihnilo.

Gruda molči, ta naša gruda, ki je prepevala kakor nobena nikjer in nikoli! Sladka, bratje, je bila njena pesem, saj ste jo slišali! Vse je bilo v nji, kar je v nas dobrega in lepega, vse, česar se v dnu srca sramujemo in veselimo; bila je tista brezmejna, čista materinska ljubezen, ki je pravo znamenje slovenske duše in slovenske zemlje. Ob lepem nedeljskem jutru, kadar so od holmov in hribov zapeli zvonovi, nam je bil korak lahek in prožen, lica so bila sveža, oči so gledale jasno in veselo, na ustnicah je bil smehljaj. In vsakemu je bilo takrat srce očiščeno, od jutranje rose oprano, kakor da smo prihajali od spovedi in obhajila. Ob tej blagoslovljeni uri ni bilo nič zlega, nič temnega v nas; bili smo verni otroci te zemlje, svoje matere, vredni njene lepote; z njo smo prepevali in vriskali, z njo žalovali, govorili smo z njo zvesto in odkritosrčno, kakor govoril otrok z materjo.

Praznik, poln pesmi in veselja, je bil na nebu, na planinah, na polju in senožitih, na belih cestah, kolovozih in klancih; in bil je najlepši v naših srcih.

Milost božja, kaj se je primerilo v teh

silnih časih! Gruda molči, ta naša gruda, ki je nekoč tako veselo in glasno prepevala z nami! Ne gane se; nobena prošnja, noben klic je ne vzdrami. Tudi nebesa molče; v vsej svetlobi svoji so ledena in neprijazna. Gozd ne šumi več, tiho je polje, škrijanci so obnemeli. Ta vesoljna tišina je vsa prežeta z brezmočno žalostjo; življenje ne sope več, vse je okamenelo, mrtvo.

Oj, saj ni nedelja; veliki petek je, dan trpljenja, kesanja in bridkosti! Nemi klečče kristjani v tihi temni cerkvi, trkajo se na prsi, čela jim klonejo do mokrih tal. In blede ustnice šepčejo trepetaje tiste velike, čeznarne ljubezni polne

»Kos prepeva, gnezdo znaša, merzli sušec gori gre«. Tako je pel Valentin Vodnik, tega je nekako 160 let. Morali so biti lepi časi takrat, ko sta pela kar dva za stavo, kos v naravi in pesnik v izbi. Ali kaj bi govorili o lepoti časov! Prav takrat so korakali vojaki francoskega cesarja vse vprek po Evropi, kakor se bere v bukvah zgodovine. Časi pa, ki se o njih kaj več bere v zgodovini, so zanič. Tudi naš čas je malo prida, to čutimo na lastni koži, in videli boste:

In spet

*pripravili smo vrbovo košaro;
je prtič obeljen, da blišči ko sneg.
In napolnjeno zapeljemo čez breg
tja k znamenju, ozaljšanim, pred jaro.*

*Še držali bomo našo šego staro:
džali-bomo slastno gnjat in hren,
še 'okroglih' nekaj, pisank in kolač
meden
v našo ljubo, to popisano košaro,*

*da nam bojo žegnali dobrote
naš gospod za praznik 'gor ustajenja',
da bili bi zdravi vsi in polni potrpljenja
v vseh nadlogah, a v dejanjih pa brez
zmote.
M. H.*

tudi o naših dneh se bo nekoč na dolgo in široko bralo v folijantih.

»Mrzli sušec gori gre« — jezikoslovci bodo zmajevali z glavo, češ danes se reče »kvišku«. Gotovo imajo prav, ali v njihovih besedi je nekaj, to vam žvižga in tuli skoroda kakor kraška burja. Nasprotno pa, če sušec »gori gre«, kako mogoče in zvočno odmeva takale vest v ušesih! Nehote se ti zdi, da je v teh samoglasnikih skrita ista miloba, kakor jo po-

besede: »Odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!«

Pritajena, šepetajoča je ta molitev, ali vendar je glasna, kajti ne zvona ni, ne orgelj, niti ne ministrantovega zvončka. Zato ne, ker je Veliki petek za vernike in za nevernike od vzhoda do zahoda. V drugič je bil križan Kristus; obsojeni od farizejev, bičani in križani so bili z njim kristjani, njegovi otroci.

Ko se je zgodilo to strašno poveljčanje na Golgoti, se je nebo stemnilo, se je zemlja stresla v presilni grozi. In v to grozo, v to noč je vriskaje planilo novo, svetlejšje sonce, zagrinjalo stare zaveze se je pretrgalo od vrha do tal in evangelij je nastopil svojo pot, da nese odrešenje od naroda do naroda.

Velikega petka je bilo treba za veliko nedeljo; smrti Boga samega je bilo treba, da je zazvonilo in zapelo ponižanemu človeku veličastno vstajenje.

POMLAD

nuja zemlji ljubo sonce dan na dan. Višjega priznanja Vodniku pač treba ni, kajti nad sonce ne gre nič. Višji je samo še Bog, ali s stvarnikom se človek ne primerja! K Bogu smeš samo moliti. Na žalost se v zgodovini vsake kvatre kdo prevzame, da se gre kovat v zvezde. Tako je tudi naše stoletje rodilo nekaj bogov, ki se pa od človeškega mesa dosti ne razlikujejo. Če recimo sonce »gori gre«, se zemeljski bogovi radujejo enako izvirno kakor mi navadni smrtniki. Njim in nam, vsem skupaj, utripa v teh marčevih dneh srce drugače kakor doslej. Nekaj novega, radostno nemirnega se je naselilo v srcih, in ta radost, ta nemir, ki sta morda v navzkrižju z razumom — mar ne pričata o dogodku, ki je silovit? Oj zares, mogočen je dogodek, a kakor je mogočen, s tako preprostim imenom se zadovoljuje: pomlad...

Stari Slovani so si predstavljali pomlad v podobi čudovite mladenke, klicali so jo za Vesno in častili so jo po božje. Stari Slovani so pač bili verni ljudje. Vsako leto iznova se jim je vračala Vesna ter vsem enako trosila svoje darove. Ni delala razlike med ljudmi. Kje se je tega bila naučila? Katere tečaje je imela za sabo? Nobenih! Neuka je bila in vendar — obnesla se je kot demokratska, da nikoli tega. Od nje so se učili zemljani in si uredili življenje po zgledih raja. Bridka resnica pa je, da človek v raju dolgo ne vzdrži, in tako se je tudi našim pradedom mudilo ven. Danes stojimo zunaj, se čutimo nesrečne in čakamo boljših dni. Obenem se okrog nas sučejo preroki, preroki vseh barv, in vsak nam s trobento oznanja kako novo vero. Ali nobeno trobljenje ne priključa boljših dni.

Edino čudež pomladi, če ga prav vklebimo v srce, nam lahko pomaga. Mar nam pošilja Bog pomlad zato, da stori uslugo koledarju? Ne, pomlad je več kakor kos prirodoznanstva. Pomlad prinese naravi prenovu, nam pa prinese ukaz iz pisarne najvišjega cesarja, da naj tudi v vsakem izmed nas nekaj »gori gre«. Vse preveč je svet vaje zunanje pomladi, a kako je z notranjo? Kje je? Kdaj pride? Kdo naj jo budi? Vsakega človeka spremlja neki notranji pesnik, ki mu pravimo vest. Šele ko bo ta notranji pesnik zapel, da v vsakem srcu »mrzli sušec gori gre«, šele tiste dni bo napočila doba, ko bo vsem dobro — doba vesoljne pomladi.

T. Z.

Kako se je stric Feliks v tretje ženil

Pravzaprav je vsaka ženitev zgodba za sebe. Saj se ljubezen ne da kopirati in tudi ne pozna nikakih obveznih oblik. Sicer je pa zapisano v svetih knjigah, da je ljubezen iznajdljiva...

Pravijo, da obstajajo knjige, ki pišejo, kako si je mogoče osvojiti zaželeno srce; vendar je upravičeno mnenje, da iz take kupčije ni mnogo dobrega. Zato pa je stari Feliks ubral čisto svojevrstno pot, ko se je v tretje ženil. Takole je naredil:

Kot dvakratni vdovec je stric Feliks uvidel, da brez ženke ne bo mogel v miru preživeti stare dni. Čeprav je pridno hodil zalival rože na grob svoje druge žene, je v srcu že izbiral novo nevesto.

Bilo je ravno na Vernih duš dan, ko je zopet zalival rože na grobu. Takrat pa pride Francka mimo in se je za hip ustavila; saj je rajna bila njena dobra znanka. Stric Feliks jo je pocukal za rokav, pokazal je na grob in mencaje izjekljal:

„Dve sem pokopal. Ali bi ti bilo nerodno, če bi bila ti tretja?“

Francka se je nekoliko prestopila, pogledala stricu Feliksu v oči in mu rahlo prikimala...

Vino kot zdravje

Dobro, pristno vino je edina alkoholna pijača, ki ne škoduje zdravju, večkrat pa je prava hrana in zdravilo za odrasle in doraščajoče. Poudarek je v tej trditvi na besedi „pristno“, ki torej je zrastle na trti. Če pa vino ni pristno, marveč je izdelek sleparske kletarske tehnike, potem je gotovo škodljivo, samo da je stopnja škodljivosti odvisna od kakovosti in količin pramešanih snovi.

Če vino ni pristno, ga ne smemo nuditi bolnikom in okrevajočim, pa tudi sami ga ne smemo piti. Če pa je vino pristno, se ravnamo takole: Na tešče ne smemo piti vina, ker se takrat naš organizem najbolj hitro opijani, kar je vedno škodljivo. Najbolje učinkuje vino, če ga pijemo med jedjo ali pa največ 2 uri po jedi. Ne smemo pa piti velikih količin hkrati in tudi ne v velikih požirkih.

Važno je vprašanje količine vina, ki je dovoljena ali priporočljiva. V tem oziru velja načelo: Močan, zdrav človek, ki izpolnjuje svoje dolžnosti na prostem zraku, lahko popije ves dan en liter, a tudi do poldruhi liter vina, seveda ne naenkrat, marveč v presledkih. Za odrasle, zaposlene v zaprtem prostoru, ni priporočljiva niti količina enega litra na dan. Seveda vedno v manjših obrokah in med uživanjem hrane. Za otroke do 4 let je vino nepriporočljivo tudi v najmanjših količinah. Starejši otroci lahko dobijo zmerno količino vina, ki pa mora biti z vodo razredčeno in piti ga smejo samo med jedjo.

V Franciji imajo posebno društvo zdravnikov prijateljev vina, ki imajo v svojih pravih poseben člen: „Posluževati se vedno in samo vode za notranja in zunanja pranja“. Drugače pa se ti zdravniki z uspehom borijo proti alkoholizmu. Nekateri teh zdravnikov trdijo, da bi z vinom najlažje odpravil alkoholizem. Prof. Portmann z medicinske fakultete v Bordeauxu uči: „Opustite pitje visoko alkoholnih likerjev in vse sestavljene alkoholne pijače zamenjajte s pristnim vinom, ki je istočasno hrana in zdravilo.“

Splošno navodilo glede vina se glasi: Brez skrbi pijte zmerno količino dobrih pristnih vin, varujte se pa ponarejenih vin in likerjev!

Leto 1963 — leto Evrope

Za Skupno evropsko tržišče se je leto 1963 začelo neugodno zaradi De Gaullova veta proti vstopu Velike Britanije, toda zaključilo se je močno pozitivno z odobritvijo 80% osnovnih načel za skupno kmetijsko politiko. Za skupnim industrijskim tržiščem prihaja do skupnega kmetijskega tržišča ter je SET vedno bolj trdna gospodarska osnova za kasnejše politično zedinjenje Evrope. Tako leto 1963 označujejo za »leto Evrope«.

Sklepi, katere so pred kratkim sprejeli ministri SET-a, so dvojnega značaja. Prva skupina ukrepov se tiče notranjega položaja v tržišču, druga skupina pa odnosov z drugimi državami, zlasti z Ameriko. Tako so ministri odobrili pravilnike za cene govedine, mlečnih izdelkov in riža. Uvedli so podporni sklad, iz katerega bodo na primer

italijanski pridelovalci olja prejeli pomoč 60 milijard lir. Podpore bodo krili z davkom na margarino, ki je konkurenčno živo olju.

Italijanski kmetovalci bodo lahko znatne presežke v pridelavi riža prodajali po konkurenčnih cenah na evropskem tržišču. Sveže in zmrazjeno meso bo v bodoče lažje uvažati v zadostnih količinah iz držav, ki niso članice SET-a. Vendar bo ta pravilnik do 1. aprila sestavljen v duhu zaščite proizvodnje šestih dežel — članic.

Važno je dejstvo, da bodo padle cene semenskega in oljčnega olja ter margarine. Potrošnja tega blaga bi morala zaradi tega narasti, a potrošnja masla kot konkurenčnega živila nekoliko pasti.

Zakaj vremenske napovedi le za nekaj dni

Vremenske napovedi za mesec dni ali več

Dolgoročne vremenske napovedi za mesec dni ali celo več so sestavljene na podlagi podatkov za nazaj, in sicer ob računanju s podmeno, da se vreme nekoliko ponavlja. Potrebne so obsežne delo in izkušnje, vendar zadovoljivih uspehov takšne napovedi nimajo. Na primer za letošnje se ni uresničila nobena dolgoročna vremenska napoved. V Ameriki in SZ se pri dolgoročnih napovedih opirajo na podatke o splošnem gibanju ozračja. Za to so potrebni veliki računski stroji. Kljub temu napovedi še ne ustrezajo. Vsekakor pa lahko pričakujemo nadaljnjo izpopolnitev tega načina in v prihodnosti zanesljive napovedi.

Vremenske napovedi za teden — 10 dni

Druge vrste napovedi so srednjeročne, to je za teden do deset dni vnaprej. Tudi pri sestavljanju teh napovedi upoštevajo, da se vreme po določenih pravilih ponavlja. Uspehi pa so slabi, zato se vremenskovna služba s temi napovedmi ne ukvarja.

Vremenske napovedi za nekaj dni

Kratkoročne in nekoliko bolj splošne napovedi za nekaj dni se opirajo na tekoče vremenske podatke. Ta način uporabljajo po vsem svetu in so napovedi tudi najbolj utemeljene.

Vsakih šest ur rišejo vremenske karte

(zemljevide) za določeno območje sveta. Te karte kažejo razporeditev zračnega pritiska kakor tudi vse vremenske podatke, značilne za vreme. Razen tega rišejo na vsakih dvanajst ur tudi tako imenovane višinske karte, ki označujejo smer in moč vetra, temperaturo in vlago na višinah približno 1500 m, 3000 in 5000 m.

Izdaja vremenske napovedi

Nižinske karte kažejo, kakšno je vreme v posameznih krajih, višinske karte pa nam povedo pomike teh vremenotvornih področij. To pa je že prvi korak za izdajo vremenske napovedi. Težava je v tem, da se vreme nenehno spreminja. Naloga prognostika (vremenskega napovedovalca) je, da že vnaprej ugotovi, kako bodo vremenska dogajanja (procesi), ki so še zelo oddaljena, vplivala na vreme pri nas. Lahko se zgodi, da ob razgibanem ozračju pride vreme (vremenski sistemi), kakršno je zdaj še nad Severno Ameriko, nad naše kraje že v nekaj dneh. Tako vidimo, da ne moremo na tej podlagi izdajati vremenske napovedi za več kot štiri dni. Ugotavljamo, da so najbolj natančne kratkoročne napovedi, to je za 24 ur vnaprej. Čim daljša je napoved, tem manj je zanesljiva, razen ob zelo ustaljenem vremenskem položaju. Sicer je napoved le še ugibanje.

Gospodarstvo na Zahodu in Vzhodu

Lansko leto je prineslo gospodarstvu zahodnih držav nadaljevanje razmaha. Obračun je tako pozitiven, čeprav vsebuje tudi nekaj manj zadovoljivih postavk, kot na primer dviganje cen. Kosmata proizvodnja se je v Združenih državah po dosedanjih ocenah dvignila za 3,5 odst. ter v deželah Skupnega evropskega tržišča za 4 odst. Ta stopnja je znatna, ker imajo industrializirane države veliko širše izhodišče ter je naravno, da so odstotki dvigovanja nižji kot pri deželah v razvoju.

Cene so se dvignile zlasti zaradi močnega porasta potrošnje, ki se je bolj povečala od naložb. Družine imajo za nakupe na razpolago več denarja zaradi stalnega naraščanja plač. Ta pojav spremljata upadanje dobička podjetij ter nastajanje presežka v proizvodni zmogljivosti, predvsem v železarski in kovinarski industriji. Naložbe v gradbeništvu in javnih izdatkih so igrale manjšo vlogo v preteklem letu: prve zaradi slabega vremena v prvi polovici leta in zaradi pomanjkanja delavcev, drugi pa zaradi protinflacijskih omejitev vlad. Izvoz zahodnih držav se je v letu 1963 povečal močnejše kot v letu 1962.

Kot za ZDA je bilo leto 1963 tudi za Veliko Britanijo leto vzpona po kratkem lanskem zastoju. Ukrepili za stabilizacijo cen že kažejo prve uspehe v Franciji in Nemčiji. Ta nudi tudi več zaposlitve tujim delavcem.

Za gospodarstvo vzhodnega komunističnega tabora sta bili v letu 1963 kaj značilni naslednji dejstva: Sovjetska zveza je prvič zaprosila Zahod za finančno in tehnično pomoč, a komunistična Kitajska hiti z večanjem trgovine z zahodnimi deželami.

Hruščov je v nasprotju s Stalinom uvidel, da je nujno treba izboljšati življenjske razmere ljudskih množic. Tako spremeni gospodarstvo politiko, zmanjšuje vojaške izdatke, omejuje baje stroške za vesoljske poskuse ter se obrača k povečanju naložb za proizvodnjo potrošnih dobrin. Zaprošil je Zahod za pomoč v žitu ter za pomoč pri izvajanju sedemletke za kemično industrijo. Za kemično industrijo in proizvodnjo umetnih gnojil mislijo Sovjeti izdati 42 milijard rubljev. Z gnojili naj bi povečali kmetijsko proizvodnjo in kmetje, ki se bodo za ta namen trudili, bodo dobili nagrade.

Sovjetska vlada je že s sedemletko 1959-1965 obljubljala, da bo prehitela ZDA v in-

dustriji in kmetijstvu. Zdaj je postala skromnejša ter priznava, da bo šele leta 1965 proizvajala toliko blaga kot Amerika v letu 1958. Letos je sovjetska proizvodnja znašala 56 odst. proizvodnje Združenih držav.

Glede komunistične Kitajske je mogoče reči, da Maocetung eno govori in drugo dela. V propagandi poudarja nujnost revolucij in vojn proti kapitalizmu, a v življenjski stvarnosti kupuje na Zahodu vedno več žita in strojev ter ponuja svoje proizvode zahodnim državam.

Kitajski komunisti so bili prisiljeni popolnoma spremeniti svojo gospodarsko po-

PREDENICA

Predenica ogroža posevek detelje in zniža pridelek krme. To je zajedalska rastlina brez korenin in listkov. Njena rumenkasta stebelca, ki nikoli niso zelena, imajo posebne sesalne organe, s katerimi odsesa iz stebel detelje in nekaterih drugih poljščin in vrtnin vse za življenje potrebne snovi, se pri tem uspešno bori za svoj obstanek, prepreda deteljo vedno bolj, s tem pa jo slabi in pogosto popolnoma uniči, s čimer zmanjša pridelek krme. Na njivi odkrijemo manjša ali tudi večja gnezda detelje, prepredene s predenico. Če v enem samem manjšem gnezdu lahko dozorijo tudi do tisoč zrn predenice! V enem samem kilogramu črne detelje je lahko tudi do 70.000 zrn predenice. Zanimivo je to, da predenica dozorijo vedno istočasno s semenom črne detelje, pa če bi še tako uravnavali njeno zoritev! Tudi živalska prebavila ne uničijo semen predenice, ki se s hlevskim gnojem vrnejo na njivo. V zemlji obdrži predenica kalivost po več let in mirno čaka na črno deteljo ali drugo primerno poljščino, ki se v kolobarju povrne po nekaj letih. Seme predenice, od katere poznamo drobno — in debelo zrnato od 0,7 do 1,5 mm veliko, je sivo-

Dela v marcu

● V ČEBELARSTVU. Opravimo temeljit spomladanski pregled družin. Zanimala nas bo zlasti zaloga medu, zakaj najmanj 4 kg ga mora biti konec marca še v panju. Nadalje ocenimo obseg in množino zalege in presodimo moč družine.

● V ČEBELNJAKU. Pregledamo čebeljo družino in jo po potrebi v toplih dneh spustimo na trebljenje.

Bil sem na francoski in italijanski rivieri

(Nadaljevanje s 4. strani)

lepa promenada, ki gre ob morju. Na koncu je hrib, s katerega je krasen razgled na mesto in morje. Ob tej cesti so velike zelene palme in lepi cvetoči vrtovi.

V nedeljo, 9. februarja, sem šel v cerkev Notre Dame k sv. maši in ob 10. uri k drugi sv. maši v „Katoliškem domu“ v kapelici. Sv. mašo je daroval g. pater Jakob, ki je res pravi oče vseh zapuščenih. On skrbi za dušne in telesne potrebe mladine. Videl sem, da ga imajo vsi radi. Njegovo mislonsko področje sega od Ventimiglie do Marseilla.

Popoldan na pustno nedeljo sem si spet ogledal veliki karneval.

V ponedeljek, 10. februarja zjutraj, sem odpotoval iz Nice. Pot je šla zopet mimo lepega znanega Monaca in Monte Carla, ki ga že poznam iz svojih prejšnjih potovanj v Lurd. V Ventimigliji — na francosko-italijanski meji, sem izstopil iz vlaka in si ogledal tudi Ventimiglio, ki ima krasno lego ob morju. Same palme in vrtovi cvetočih nageljnov. Okoli 12. ure sem sedel spet v vlak in sicer v vagon, ki je nosil napis: Lurd, Marsielle, Nica, Ventimiglia, Genova, Roma. Kar domotožje me je objelo po Lurdu, čeravno sem bil že trikrat tam.

Zvečer, 10. februarja, ob 17.30 sem se pripeljal v Monterosso. V lepi vili „Adriana“ sem dobil lepo sobo v II. nadstropju. Vreme ni bilo ugodno. Vsak teden je deževalo 2 do 3 dni. Monterosso je romantičen kraj ob morju. V Monterossu je kar pet predorov, največji 6 km dolg in pelje na Levanto. V nedeljo, 1. marca, popoldan sem bil z nekim gospodom v Levantu, ki ima tudi krasno lego ob morju.

V petek, 6. marca zgodaj zjutraj sem odpotoval iz Monterossa. V Genovi sem se ustavil in obiskal Campo Santo, to je najlepše pokopališče, kar sem jih sploh v Italiji videl. Krasne velike kapelice iz belega marmorja, med drugim tudi spomenik ne-

ke žene, ki je prodajala preste. Ta ženska je varčevala denar samo zato, da so ji po njeni smrti postavili lep spomenik. Ženska drži v rokah rožni venec in dve presti. Ta spomenik na tem pokopališču si želi videti vsak tujec.

Dne 6. marca dopoldne, sem se odpeljal z vlakom iz Genove v Milan in od tam dalje v Padovo. Tam sem se spet ustavil in prenočeval v romarskem domu „Casa Pelegrino“. Dobil sem v II. nadstropju sobo. Ko sem zvečer pogledal skozi okno, je bila bazilika sv. Antona krasno razsvetljena. Zvečer sem bil pri večerni sv. maši pri sv. Antonu in drugi dan, v soboto, 7. marca, sem bil spet pri več sv. mašah pri oltarju sv. Antona. Tako se je moj dopust končal z obiskom sv. Antona v Padovi.

Bili so lepi dnevi tako v Nici — v Franciji, v Monterosso — v Italiji in nazadnje v Padovi.

Č. g. p. Jakobu v Nici se še enkrat zahvalim, da me je tako lepo sprejel in mogoče drugo leto zopet na svidenje.

7. marca, ob 17. uri sem odpotoval iz Padove proti Benetkam in Vidmu. Ko sem prišel v Kanalsko dolino, sem se čudil, da je tod še toliko snega. Dalje je šlo proti Trbižu in v Celovec, kamor sem prispel v nedeljo, 8. marca, ob 2. uri 45 minut.

litiko deloma zaradi preteklih napak, deloma zaradi preprirov s Sovjetsko zvezo. Skrčili so načrte za ustvaritev ambiciozne težke industrije ter zdaj skušajo popraviti posledice kmetijske katastrofe v letih 1959-1961. Spor med Kitajci in Sovjeti izkoriščajo zlasti Japonci, Nemci in Angleži, ki prodajo Peking stroje in cele tovarne. Leta 1962 je kitajski uvoz veljal 2.300 milijonov dolarjev, od česar je odpadlo na Zahod že 1.115 milijonov. Zdi se, da kitajska industrija zdaj posveča pozornost proizvodnji umetnih gnojil in traktorjev ter so se lani pričele kazati prve ugodne posledice za prehrano 650 milijonov ust v tej neizmerni deželi.

rijava, nepravilne oblike ali okroglo, več ali manj trirobo in kar je za uspešno čiščenje z elektromagnetom najbolj važno je to, da je hrapavo in da se ga železni prah dobro oprime.

Najboljša obramba pred predenico je setev dobro očiščenega, plombiranega in preizkušenega semena, katerega nudi v zadostnih količinah trgovina. Ko pa se predenica pojavi na njivi jo uničujemo takoj, ko gnezda opazimo. To moramo opraviti, še preden predenica cvete in preden nastavi seme, kajti seme predenice kali tudi, če še ni zrelo.

● Na norveških cestah je bilo lani nad 6000 prometnih nesreč, ki so zahtevale 373 smrtnih žrtev; hude poškodbe je dobilo 3533, lažje pa nad 4000 ljudi.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 29. 3.: 7.30 „Kristus je vstal, aleluja“... Slovesno velikonočno pridigo bo imel č. g. Maksimilijan Stindl, župnik na Brnci. Velikonočne pesmi bodo peli: Mešani zbor iz Škofije; mešani zbor Državne realne gimnazije za Slovence v Celovcu; Selski mešani zbor. — PONEDELJEK, 30. 3.: S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — TOREK, 31. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Lepa melodija, dragocen zaklad... Dr. Anton Feinig nas bo seznanil s Frederika Smetane simfonično pesnitvijo Višehrad. — SREDA, 1. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo... — ČETRTEK, 2. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Ljudski koledar, Prof. dr. Metod Turnšek je napisal zanimivosti o ljudskih svetnikih, vremenske pregovore in ljudske običaje za mesec april. — PETEK, 3. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Novice, ki jih zbira Blaž Singer. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Iz koroške zgodovine: Pred 550 leti so ustoličili zadnjega koroškega kneza. (Oddaja je sestavljen prof. dr. Metod Turnšek). — SOBOTA, 4. 4.: 9.00 Z voščili bomo hiteli od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 V oddaji Na dom obujaš mi spomin... nas bo povedel prof. dr. Metod Turnšek v št. Lenart pri sedmih studencih (1. del). — NEDELJA, 5. 4.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU bo sprejela v prihodnjih mesecih

1. pridnega, vestnega in poštenega fanta iz verne slovenske družine z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo za tiskarskega vajenca.

2. pridno, vestno in pošteno dekle, ki ima veselje za trgovinski posel, z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo kot trgovsko vajenko

v svojo trgovino s knjigami, pisarniški potrebščinami in devotionalijami.

Starše, ki želijo, da se njihov otrok upošteva pri izbiri, prosimo, da to čimprej sporočijo na naslov:

Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Sportno društvo št. Janž vabi na

NOGOMETNI TURNIR, ki bo na velikonočni ponedeljek, dne 30. marca 1964.

Program:

Ob 13. uri začetek turnirja

Moštva:

ATUS Borovlje

DSG Borovlje

Vorwärts Moosburg (Blatograd)

SV št. Janž

Po turnirju bo v gostilni pri Tišlerju v št. Janžu tradicionalna veselica šentjanskega športnega društva. Igrajo godci „Carintia“ iz št. Jakoba.

Vsi prijatelji športa iskreno vabljeni. Prireditelj — SV št. Janž

FILMSKA OCENA

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 28. marca: Herkules erobera Atlantis (IV). — Pseudomitični monsterski film, v katerem povzroča Herkules izbruh vulkana in uniči s tem kontinent Atlantis. — Za odrasle! — Nedelja, 29. 3.: Der Vogelhändler (III). — Film po znani opereti. Prijetna zabava za vsakogar! — Ponedeljek, 30. 3.: Papst Johannes und sein Konzil. — Film prikazuje delo in življenje sv. očeta Janeza XXIII. Film toplo vsem priporočamo.

Bistrica v Rožu. — Sobota, 28. 3.: Scheidung auf italienisch (IVa). — Zakonska tragedija nekega sicilijanskega barona, ki prisili svojo ženo, da mu postane nezvesta in jo potem umori. — Za presojajoče ljudi s premislekom! — Nedelja, 29. 3.: Drei weiße Birken (III). — Malovreden bavarski domovinski film z nekaterimi popevkami. — Za odrasle in zrelejšo mladino! — Ponedeljek, 30. 3.: Verrückt und zugenäht (III). — Smešen nemški film, ki nudi prijetno in zadovoljivo zabavo. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Sreda, 1. aprila: Spionagenetz Hamburg (IV). — Lep barvast pustolovski film, v ospredju je mesto Hamburg. — Za odrasle

Dobri ves. — Sobota, 28. in nedelja 29. 3.: Nachts klingt das Telefon (IV). Film z mnogimi starimi in modernimi popevkami. Za odrasle! — Ponedeljek, 30. 3.: Der Bauer als Millionär (II). — Film po odskem delu Ferdinanda Raimunda o kmetu, ki nenadoma obogati, a dolgo traja, da zopet najde pravi notranji mir. — Film priporočamo vsem!

Borovlje. — Sobota, 28. 3.: Angelika vom Bergsee (III). — Lep domovinski film. — Za odrasle in zrelejšo mladino! — Nedelja, 29. 3.: Sissi, die junge Kaiserin (II). — Prvi koraki in konflikti mlade kraljice na dunajskem dvoru in kronanje v Budimpešti. Prijetna zabava za vsakogar! — Ponedeljek, 30. 3.: Meine Tochter und ich (III). — Dobro prikazana veseloigra nekega zobozdravnika. Za odrasle in zrelejšo mladino!

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Veliki petek — zaprto. — Velika sobota, 28. marca, ob 19.30: Olivia. — Velikonočna nedelja, 29. marca, ob 19.30: Olivia. — Velikonočni ponedeljek, 30. marca, ob 15. uri: Olivia in ob 19.30: Zar und Zimmermann (Car in tesar). — Sreda, 1. aprila, ob 19.30: Balletabend: Französische suite, Der Feuervogel und Cavalleria Rusticana (Ermanno Lorenzi kot gost. — Četrtek, 2. aprila, ob 19.30: Die Wienerwaldfee (Dunajska gozdna vila); 15. predstava C-aborndm in GWF-četrtek; 11. predst. za GWA-četrtek; 9. predst. za podeželski četrtkov-aborndm.

MALI OGLASI

Pohištvo za tujske sobe — trd les, furnirano, zelo lepo in solidno izdelano, 5-delno, dobite že od 2.300 šil. naprej neposredno pri izdelovalcu! Dostavljamo na dom! — Dobite tudi na obrokel — Mizarstvo HANS ZEPPITZ, Proboj, pošta: Miklavčevo - Miklavtzhof; tel. 215.

Vesele velikonočne praznike želi OPTIK

K. Sekerka

AUGENOPTIKER

Klagenfurt-Celovec, 10.-Oktober-Str. (Prosenhof)

Oglašuj v našem listu!

Veselo Veliko noč
vam želi

mesar in prekajevalec

RUDOLF SABLATNIK

CELOVEC, Siebenhügelstraße, št. 81

Telefon 49-36

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR ZLATAR — KIPAR

Prevzemam VSA POPRAVILA CERKVA

Predelava OKROGLIH TABERNAKLJEV

FEISTRITZ AN DER DRAU — KÄRNTEN — TELEFON 04245-248

Ali je Cerkev kapitalistična?

„Seveda je kapitalistična! Kje pa je več kapitala, kakor v Rimu?“ je v razgovoru skušal delavec-komunist podpreti svojo trditev.

Mož-katoličan, ki je bil dobro izobražen in široko razgledan, pa mu je mirno razlagal:

„Res je, da je v Rimu precejšen kapital, a poglejmo v čem obstoji. Dobri del tega bogastva je v umetninah. Zakaj ne bi smeli ta zaklad obstajati? In kdo je bolj upravičen, da ga poseduje kot ravno Cerkev, ki je večji del teh umetnin sama v teku stoletij ustvarila. Cerkev je bila vendar vedno vneta nosilka kulture. Ob teh umetninah se še danes zbirajo umetniki in študirajo kulturo. Zgodovino ter se ob njih izpopolnjujejo. Ostale umetnine in dragocenosti pa je Cerkev dobila v dar in jih ima skrbno shranjene ter jih stavlja na razpolago v kulturne svrhe. Mislim, da tega „bogastva“ Cerkev nihče ne more opanašati, saj vrši ona s tem še danes svojo kulturno nalogo.“

Nekoliko neprijetno je bilo prepričanemu komunistu poslušati tako tehtne ugovore, kajti priznati je moral, da je doslej o tem poslušal drugačne razlage. Skušal je zato navidezno ugovarjati in je iskal nove ugovore, pa ga je katoliški mož prehitel: „Že vem, kaj mislite. Zbirke, ki jih vodijo katoličani po vsem svetu in ta denar pošiljajo v Vatikan. Toda le nekoliko pomislite, kako velike so potrebe vseljence Cerkev. Nihče ne more tajiti, da vršijo katoliški misijonarji po kulturno in gospodarsko nerazvityh deželah Azije in Afrike velikansko dobro delo, ko vzdržujejo in zidajo bolnišnice, šole, sirotišča, zavetišča in druge človekoljubne ustanove. Koliko stane velikanjski misijonski aparat z deset in deset tisoči misijonarjev, misijonskih bratov in sester ter drugih pomočnikov. Tudi gradnja novih cerkv po krščanskih in misijonskih krajih je veliko kulturno delo, a zahteva veliko denarja. To „veliko bogastvo“ Cerkev je žal še vse premajhno, ko je toliko potrebn po svetu...“

„Toda kljub temu bi smela biti Cerkev bolj skromna. Samo poglejte razkošje v nekaterih cerkvah. In cerkveni dostojanstveniki s papežem na čelu, kako so oblečeni v dragocene obleke in obloženi z zlatimi križci, prstani in podobno. Pa tudi duhovniki, kako so navezani na denar in ga kupičijo,“ je oporekal nadalje neugnani komunist.

„Kar velja za vatičanske muzeje, velja tudi za „bogate“ cerkve. Njih bogastvo je kulturno bogastvo, ki je v ponos vsaki državi in danes ob tolikem turizmu tudi vir lepih dohodkov za državo. Kar se pa „razkošja“ cerkvenih dostojanstvenikov tiče, pa ni tako hudo. Plače teh in drugih duhovnikov so po vsem svetu mnogo nižje, kot so plače na podobnih položajih v svetnih poklicih, čeprav imajo duhovniki povsod akademsko izobrazbo. Prav gotovo je tudi

ZA MLADINO IN PROSVETO

Cilji mladega fanta

Mlad fant piše v svoj dnevnik: „Mlad sem in življenje kipi v meni. Doslej sem zmagoval, a brez božje pomoči bi bil brezuspešen ves trud. Tudi v bodoče hočem ostati pošten, ker pride nekoč dan, ko bo moje srce zagorelo za drugo srce — mlado in čisto. In Bog hoče, da temu srcu žrtvujem vse boje moje mladosti. Ker le, če ostanem pošten sam, bom vreden, da bo tudi ono neomadeževano in lepo.“

Moj vzor ni minljiva strast, ne lahkomiselna solzava simpatija, ampak globoka ljubezen, pripravljena na žrtve. Kolikokrat

sem v svojih bojih mislil na to ter sem zmagoval. V duhu sem gledal na oni srečni dan, ko bom pred božjim oltarjem v svetem zanosu lahko govoril družici radosti in boli življenja. Darujem ti svoje srce; ostalo je pošteno! Obvaroval sem ga neomadeževanega za tebe, prvo in edino ljubezen na zemlji.“

Blaga zavest osrečuje dušo takega fanta. Tak stopa v življenje pripravljen. Gradi si svojo srečo na neomajan temelj, ki mu je Bog sam dal zagotovilo uspehov, ljubezni in blagoslova!

Dve igri: v zmagoslavju žrtve

Naš oder je že nekoč živel s cerkvenim letom in je prirejal cerkvenemu času primerne igre. Že od nekdaj, zlasti v srednjem veku so bile gledališke predstave strogo urejene po liturgičnem času.

Pa tudi danes vedno bolj skušamo tudi v dramatizaciji doživljati cerkveni čas. Zato iščemo za postni čas igre z resno vsebino. To so največ tragedije ali igre, ki skušajo prikazati resnost življenja in poslanstvo dobrega. Tako smo tudi v zadnjih tednih imeli nekaj takih iger na naših odrih. To je bilo gostovanje odra „Mladje“ po številnih podeželskih odrih, predstava šmihelske prosvete „Kaplana Klementa“ in šentjanskega gostovanja v St. Jakobu z „Zupnikom iz cvetočega vinograda“.

O „Kaplana Klementa“ je bilo v našem listu lepo poročilo, ki prikazuje to igro kot delo kot vzor socialno-karitativne igre. Kaj več pa naj poročamo o dveh igrar, katerim je osnovna misel visoka ideja žrtve.

V ST. JANZU: „IN POTEM BO NOČ“

Oder „mladje“ je za čas okoli Velike noči pripravil globoko igro s skoraj nepriemnim naslovom „In potem bo noč“. Tudi o tej igri je že bilo poročano, vendar naj k nedeljski predstavi v St. Ilju in v St. Janzu dodamo še nekaj misli.

to eden izmed vzrokov, da danes povsod primanjkuje duhovnikov. Možno pa je seveda tudi, da se v današnjem materialističnem svetu okuži s pohlepom po denarju kak duhovnik, toda eden še niso vsi!“

„Priznam, da je koristno, da slišim tudi vaše mnenje, zato bi se še rad kdaj z vami o teh vprašanjih pogovoril...“, je zaključil razgovor ne več tako zagrizen sovražnik Cerkev.

Snov igre je vzeta iz življenja v Južni Ameriki, kjer se morajo naseljenci in domačini boriti z elementarnimi težavami življenja. Vse dejanje predvajajo le tri osebe, med katerimi je osrednja profesor-zdravnik Lehnov, učenjak-brezbožec. Mož dobrote je njegov pomočnik Simon, tretja oseba drame pa je ing. O. Hara, človek iz vsakdanjosti, veren in neveren obenem. Potek igre je poln razgovorov o smislu življenja; ob nevarnosti, da bo moralo zamreti mlado življenje, je brezumni profesor Lehnov končno našel vero in z njo smisel življenja in smisel žrtve. Tako se je odločil, da se žrtvuje, da reši s tem svojo vnukinjo. V Kristusu je našel življenje...

Zares doživeto so podajali študentje globoko igro. Podajanje kot režija je bila zelo dobra in gledalci so hvaležni študentom za takšno doživetje.

V ST. JAKOBU: „ZUPNIK IZ CVETOČEGA VINOGRADA“

Na tisto nedeljo pa je farna mladina iz St. Janza gostovala v St. Jakobu in s tem vrnila gostovanje ondodnemu društvu za igro „Mala pevka“. Tudi ta igra iz podeželskega flamskega življenja je slavošpev ne-sebičnemu žrtvovanju za dušno rešitev bližnjega. Ob skrbnem vodstvu starega župnika je vdana nečakinja doprinašala žrtve življenja za spreobrnjenje svojega ljubljence, ki je ob slabih knjigah zabredel v panteistična naziranja. Njena žrtev je bila plodna; ljubljene je sicer prejel milost verovanja, a žrtev deklara je bila tolikšna, da je zahtevala njeno življenje. Tudi ta igra je ljudem, ki so močno napolnili dvorano, zelo ugajala, kar pomeni, da ima naše ljudstvo razumevanje tudi za resne in globoke igre.

Iz filmskega sveta

RADIO IN TELEVIZIJA V AVSTRIJI

Gostota radijskega in televizijskega omrežja je prav gotovo zanesljivo znamenje gospodarske in kulturne višine v deželi. Avstrija v tem prav nič ne zaostaja za drugimi evropskimi deželami in iz poročila generalne direktije pošte na Dunaju je razvidno, da poseduje pri nas izmed 100 družin kar 90 radijski aparat, kar pomeni, da ima 90 odst. avstrijskih družin v hiši radio. Vseh sprejemnikov je v naši državi 2 milijona 109.887.

S televizijo še sicer nismo med prvimi evropskimi državami, čemur je precej kriva geografska loga oz. topografska slika Avstrije. Prečšen del Avstrije je namreč gorati ali vsaj hribovit, kar zelo ovira sprejem. Potrebno je večje število oddajnikov, kar pa je povezano z velikimi stroški. In vendar se zadnja leta tudi televizija pri nas hitro razvija in danes že poseduje 22 družin med 100 svoj televizijski aparat, kar pomeni 22 odst. Vseh televizijskih sprejemnikov je bilo 1. marca letos 510.639.

ODKLONJEN „STELLVERTRETER“

Le malokateri film je v svetovni javnosti naletel na toliko kritike, kakor ravno Rolf Hochmutsov „Stellvertreter“, ki krivično obtožuje papeža Pija XII., da je sokriv pokola Judov po nemških SS-ovcih med vojno, češ da je preveč molčal k tem grozovitostim. Ne le po Evropi, marveč že tudi po drugih kontinentih predvajajo to delo v filmski predelavi in mnogokje je prišlo celo do protidemonstracij. Zlasti v Ameriki so katoličani odločno nastopili in glasno odklonili ta sramotilen film. Tako je apostolski delegat v ZDA označil to delo kot sad „bolnega in zagrenjenega duha“. Pri tem je ponovno poudaril, koliko je pokojni papež storil za politične preganjance, čeprav je bilo znano, da pripravlja Hitler napad na papeža samega oz. Vatikan.

SLAB FILM V ITALIJI

Italijanski katoliški krogi tožijo, da nosi Italija žalostno prvenstvo v filmu; kajti v Italiji baje izdelajo oz. predvajajo sorazmerno največ slabih filmov. Temu je kriva predvsem površnost krščanskih poslanev, ki pred leti niso znali zahtevati boljši zakon o filmu. Upati je, da bodo letos to vprašanje zopet spravili pred parlament in da bodo tokrat dosegli boljšo zakonodajo o filmu. Seveda je to le eden izmed vzrokov. Še važnejše in učinkovitejše proti-sredstvo pa bi bila dobra filmska vzgoja gledalcev, ki naj bi bili toliko zreli in odločni, da bi bojkotirali slabe filme, in na filmskem repertoarju bi brez dvoma nudili boljše predstave.

Henrik Sienkiewicz:

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvečejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

Gospod Čarnecki je skočil pokonci.

„In jutri najbrže zblazne! Morda mislijo, da so nas dovolj ostrašili in da mislimo na vdajo, pa bodo imeli odgovor. Kakor Boga ljubim, to je izvrstna misel, to je res viteška misel! Da mi ni to padlo v glavo! Treba je le še obvestiti o. Kordeckega, ki je tu poveljnik!“

Odšla sta.

O. Kordecki se je posvetoval v zborovalnici z gospodom mečnikom sieradskim. Ko je zaslišal korake, je dvignil glavo, postavil svečo na stran in vprašal: „Kdo je! Kaj je novega?“

„Jaz sem, Čarnecki,“ je rekel gospod Peter, „in z menoj je Babinič. Ne moreva spat, ker nama švedje strašno diše. Ta Babinič, oče, je nemirna glava in ne more mirno sedeti na mestu. Vrti se mu, vrti, ker se mu grozno hoče iti k Švedom za okope ter jih vprašati, ali bodo jutri streljali ali pa bodo dali sebi in nam mir?“

„Kaj?“ je vprašal o. Kordecki in ni mogel skriti osuplosti. „Babinič hoče iti iz trdnjave...“

„V družbi, v družbi!“ je odgovoril naglo gospod Peter, „z menoj in z nekoliko vojakov. Oni tam, kakor se zdi, spijo na nasi-

pih, kakor bi jih kdo ubil; ognjev ni videti, straž ni videti. Preveč se zanašajo na našo slabost.“

„Topove jim zamašimo!“ je pripomnil vneta Kmitic.

„Dajte mi sem tega Babiniča!“ je zakričal gospod mečnik, „da ga pritismo na srce! Srbi te zelo, ti sršen, rad bi še ponoči zbadal. To je veliko podjetje, katero utegne imeti velik uspeh. Enega Litvina nam je dal Bog, toda to je stekla in zobata zver. Jaz odobravam namero; nihče vas ne sme ovirati in sam sem pripravljen iti.“

O. Kordecki se je od kraja prestrašil, ker se je branil prelivanja krvi, zlasti ker ni sam tvegati lastnega življenja. Ko pa je natančneje premislil, je spoznal, da bi utegnila ta misel braniteljem koristiti.

„Pustite me, da nekoliko molim!“ je rekel.

Pokleknil je pred podobo Matere božje, trenutek molil z razprtimi rokami in naposled vstal z jasnim obrazom.

„Sedaj pa molita še vidva!“ je rekel, „potem pa pojdit!“

Četrte ure pozneje so zapustili vsi štirje sobo in šli za obzidje. Nasipi v daljavi so spali. Noč je bila zelo temna.

„Koliko ljudi hočeš vzeti s seboj?“ je vprašal o. Kordecki Kmitica.

„Jaz?...“ je odgovoril začuden gospod Andrej. „Jaz nisem tu poveljnik in tudi ne poznam kraja tako dobro kakor gospod Čarnecki. Jaz pojdem s sabljo, toda ljudi naj vodi gospod Čarnecki in mene z drugimi. Hotel bi le, da bi šel tudi moj Soroka, ker je grozen vojak.“

Ta odgovor je ugajal gospodu Čarneckemu in priorju, ki je videl v tem očiten dokaz pokore. Lotili so se takoj dela. Izbrali so ljudi, ukazali največji mir in začeli odstranjevati bruna, kamenje in opeke od prehoda.

Delo je trajalo eno uro. Naposled je bila odprtina v zidu gotova in ljudje so se začeli potapljati v ozko čeljust. Imeli so sablje, samokrese, nekateri puške, drugi pa, zlasti kmetije kvišku nasajene kose, orožje, ki so ga bili najbolj vajeni.

Ko so bili že na drugi strani zida, so se odpočili. Gospod Čarnecki se je postavil na čelo oddelka, Kmitic pa na konec in pomikali so se ob okopu tiho, zadržujoč sapo v prsih kakor volkovi, ko se kradejo za ovčami.

Vendar je včasih zabrenkala kosa ob koso, včasih je zaškripal kamen pod stopinjo. Ko so prišli v nižino, se je gospod Čarnecki ustavil. Tu je pustil šest ljudi nedaleč od nasipov pod poveljstvom Ogra Janiča, starega in vztrajnega vojaka, ter jim ukazal, naj se vržejo na tla. Sam pa je krenil nekoliko na desno in ker je čutil pod nogami že mehko zemljo, na kateri koraki niso več odmevali, je začel hitreje voditi svoj oddelek.

Namenil se je namreč obhoditi nasip, udariti na speče od zadaj in jih poditi proti samostanu na Janičeve ljudi. To misel mu dal Kmitic, ki je stopal sedaj ob njem s sabljo v roki. Zašepetal mu je: „Nasip je gotovo potisnjen toliko naprej, da je med njim in taborom prazen prostor. Če so sploh kake straže, so pred nasipom, a ne na oni

strani... Torej jih lahko svobodno obide-mo in planemo nanje od one strani, od katere najmanj pričakujejo napada.“

„Dobro,“ je odgovoril gospod Peter, „ni-ti eden izmed teh ljudi ne sme uiti.“

„Če bi se kdo oglašil, ko bomo že vstopili,“ je nadaljeval gospod Andrej, „dovoli, gospod, da odgovorim jaz... Po nemško čebljati znam kakor po poljsko; torej bodo mislili, da prihaja kdo od generala iz tabora.“

„Da bi le ne bilo nobene straže na okopih.“

„Tudi če bi bile, ustrelimo in skočimo koj nanje. Preden se zavedo, kdo in kaj, jim sedimo že na vratu.“

Tu se je gospod Čarnecki obrnil in poldi-cal potihoma: „Na desno! Na desno!“

Molčeča vrsta se je začela obračati. V tem času je mesec nekoliko zasvetil skozi oblake in postalo je jasneje. Idoči so ugle-dali prazen prostor za okopi.

Straže ni bilo, kakor je slutil Kmitic, na tem prostoru. Čemu bi imeli namreč švedje postavljati straže med lastnimi okopi in glavno vojsko, ki je stala dalje zadaj. Naj-opreznější vojskovodja se ni mogel nade-jati, da bi mogla priti od strani kaka ne-varnost.

„Sedaj pa kolikor mogoče, tiho,“ je rekel gospod Čarnecki. „Šotori se že vidijo.“

„In v dveh je svetilka... Ljudje tam še čujejo... Gotovo starešine.“

„Od zadaj mora biti vhod pripraven...“

„Seveda,“ je odgovoril Kmitic. „Tod vla-čijo topove in hodijo vojaki... Evo, že se začena nasip. Pazi sedaj, da ne zabrenkne orožje...“

Knjigarna Mohorjeve družbe

Lepo darilo za Veliko noč:

JANEZ XXIII

življenjepis velikega moža

37 fotografij, 132 strani, 36.— šil.

Kupimo: Šematizem (personalni) krške škofije od 1920 do 1960 po primerni ceni, Gospod Šimen I. del (Lojze Ilija).

Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Veselo Veliko noč!

Richtig wirtschaften — besser leben

Menschen unserer Zeit

kaufen im **KONSUM**

Rabljeni

šivalni stroji z okroglim čolnikom v veliki izbiri na zalogi

- 5 let jamstva
- lastna popravilnica

PFAFF-strokovna trgovina

Josef MONDRE

Klagenfurt - Celovec, 10.-Oktober-Straße 22, (Nasproti Prechil kina)

'TERYLENE'

REGENBEKLEIDUNG UND ANZÜGE

tip top...

Obleke, modne v vzorcu in kroju, z razporkom ob strani ali zadej

1090.- 1040.- **990.-**

Hlače, nezavahane

420.- 390.- **350.-**

Dežni in poletni plašči, raznih oblik, v modnih barvah, celotno podloženi za gospode:

720.- 598.- **498.-**

za dame: 775.- **590.-**

GÖC KAUFHAUS forum

KLAGENFURT — CELOVEC

Vogal Bahnhofstraße — Mießtaler Straße

Izbira in kvaliteta preprog, zaves in posteljnine v trgovini opreme

LODRON

VILLACH Lederergasse 12

Tujkoprometni in gostinski obrati dobijo poseben popust!

Sie wohnen schöner...

SCHLAFZIMMER WOHNZIMMER POLSTERMÖBEL KUCHEN EINZELMÖBEL

Vorhänge, Teppiche

formschön und in solider Ausführung kaufen Sie immer günstig und preiswert im

MÖBELHAUS SCHLEMMER

Klagenfurt, 8.-Mai-Str. 13, Tel. 71-3-37

- ▷ Kostenlose fachmännische Beratung
- ▷ Kostenlose Zustellung m. eigenem Möbelauto
- ▷ Kreditgewährung bis zu 30 Monatsraten
- ▷ SW-Möbel-Verkaufsstelle

Lepa velikonočna darila

perilo blago

pri

L. Maier

Klagenfurt, Alter Platz 35

Veliko izbiro

vseh verskih, nabožnih, posvetnih in šolskih knjig ter romanov — devocionalije — vse vrste kipov in križev — stenske umetne in nabožne slike — rožne vence — paramente in cerkveno posodo — molitvenike — nudi knjigarna in trgovina s papirjem.

„CARINTHIA“

DRUŽBA SV. JOŽEFA

KLAGENFURT, Völkermarkter Ring 25

Obenem želimo vsem našim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem vesele velikonočne praznike.

Podružnice: KLAGENFURT, Sternallee (Hl.-Geist-Platz) 5. — WOLFSBERG v Labudski dolini — KÖTSCHACH — ST. VEIT a. d. Glan

MOTORNE VERIŽNE ZAGE (Motorkettensägen)

znamk Stihl, Jonsereds, Pioneer in Solo naročite najceneje pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. DOBRLA VES - Eberndorf

Telefon 04237 246

Ugodni plačilni pogoji — tudi na obroke. — Priložnostni nakup že rabljenih žag.

- ◇ TISKARNA
- ◇ KLIŠARNA
- ◇ PAPIRNICA

R. Ritter

CELOVEC — KLAGENFURT

Burggasse 8 — Telefon 21-08

FAHRZEUGE

Kern

RADIOHAUS

ELEKTROWAREN

Radioaparati

Šivalni stroji

Kolesa

V VELIKI IZBIRI

Radiohaus KERN

Klagenfurt, Burggasse

Ugodna plačila na obroke

Vodne napeljave △ sanitarne naprave △ centralne kurjave

Pfrimer & Möblacher

Klagenfurt — Celovec,

Ausstellungsstraße 3, Telefon 22-45, 45-25

HANS WERNIG

KLAGENFURT, PAULITSCHGASSE (PROSENHOF) u. HL.-GEIST-PLATZ

Traktorje PORSCHE z 12, 14, 22, 40 PS

Za spravlanje krme kupite že sedaj motorni kosilnik. Oglejte si v našem skladišču znamke AEBI, REFORM, AGRIA, IRUS, AUSTRO-RAPID.

pa tudi obračalnike sena z oljno pogonsko napravo, senene puhalnike ter kombinirane puhalnike-rezalnike za krmo.

Za gospodinjstvo: stanovanjske in gostilniške štedilnike, peči za peko, pralne stroje, hladilnike in naprave za GLOBOKO HLAJENJE.

Pomlad je tu!

In naše ugodne SPOMLADANSKE PONUDBE

Za naše otroke

Dekliško nabrano krilo iz trevire, v čednih karirastih vzorcih; od 3 let S 100.—
 Lepo nabrano krilo iz terilena, v mnogih pastelnih barvah, od velikosti št. 42 S 107.—
 Očarljive otroške bluzice, švicarski batist, bele, roza, modre; vel. 2 S 75.—
 Otroški puli, mako, bel, svetlomoder in roza; vel. 2 S 29.40
 Čedne klubske jopice, iz čiste volne, ohlapne, z 2 žepoma in grbom, rdeče ali modre, od velikosti 2 naprej S 159.—
 Ljubke oblečke z naramnicami, iz čiste volne, srednjemodre ali rdeče; vel. 40 S 158.—
 Čedne otroške oblečke, svetlozelene, drobno vzorčaste, dolgi rokavi; vel. 2 S 170.—
 Očarljive obleke iz batista, zelo ljubko izdelane, rumene, bele, roza; vel. 42 S 181.—
 Dekliški kostimi — nabrano krilo in podložena jopica, pepita vzorec, vel. 50 S 397.—
 Lepe obleke za deklice, z jopičem, iz terilena, rumene in roza S 273.—
 Oblečke za male otroke iz drobno progastega žameta, ohlapna jopica z žepi in dolgimi hlačami z naramnicami; srednjemodre, rumene, rdeče, velikost 42 S 214.—
 Obleke za dečke iz la kamgarna, modni vzorci; od 6 let S 498.—
 Lodnasti jopiči za dečke in deklice, v modnih barvah, podloženi, z obšivom S 167.—
 Plašči za dečke in deklice, velika izbira, iz perlon ali poplina, od vel. 2 S 162.—
 Otroške dokolenke iz dobrega svilnatga sukanca, večbarvne, vzorčaste, ojačene s perlonom:
 Velikost: 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 14.90 16.70 18.30 19.90 21.60 23.40 25.20 26.80 27.40 28.—
 Otroške kratke nogavice, iz 100% nilona, mrežaste, zato zrak propuščajajoče, bele, rumene, svetlozeleno:
 Velikost: I II III IV
 13.70 15.30 16.90 18.50
 Deške kratke nogavice, 100% raztegljiv nylon, temno kariraste:
 Vel. 4 do 6: S 17.60 7 do 9: S 22.50 10 do 12: S 27.30

Za dame

Ugoden teenager-plašč z našitimi žepi, ves podložen S 390.—
 Plašči iz trevire-poplina, moški kroj, časovno nevezan, različne barve S 553.—
 Damski pomladanski plašč, zelo dobra kvaliteta, solidna izdelava S 550.—
 Žemper-obleke, modna barvna sestava, v vseh velikostih S 248.—
 Pomladanski kostim iz trevira-kamgarna, črno-bel pepita-vzorec, vse velikosti S 350.—
 Obleka iz trevire, ljubek kroj S 355.—
 Plisirana krila iz trevire, karirasta in črtasta, v vseh velikostih S 148.—
 Poplinaste bluze, bele, z dolgimi rokavi, različnih velikosti S 59.—
 Pomladanski plašči in kostimi, preostali komadi, od S 198.—
 Damski puloverji iz orlona, 3/4-ski rokavi, okrogel vratni izrez, bele, sive, beige in črne barve; velikost 42-48 S 179.—
 Poletni puli, dralon, modno luknjičasto pleteni, kratki rokavi, z zaviljivim ovratnikom, roza, svetlomoder, bel, vel. 42-46 S 179.—
 Damski nitkasti puli, prijeten za nošenje, lahka nega, z zadrgo, kratki rokavi, okrogla fasona, bel, roza, svetlosiv, vel. 40-48 S 154.—
 Damska jopica, dralon, lahka in praktična, lahko pralna, visoko zaprta, bela, roza, svetlo-modra, turkiz, beige, vel. 42-48 S 167.—
 2 para perlon-nogavic, v lepem darilnem kartonu, la kvaliteta, zelo tenke S 39.—
 Perlon-nogavice, brez šiva, peta in prsti ojačeni, modni barvi Lido in Capri S 12.50
 Tanke raztegljive nogavice, nove modne barve, drobne petlje, zelo elastične S 19.50
 Damske letne rokavice iz nilona, z lepo imitacijo kuščarja; barve: konjak, peščena, koralna, rjava, modra S 37.80
 Damske nylon-rokavice, 1/2 dolge, preluknjane; bele, peščene in brezaste barve S 37.10
 Velike svilene rute v mnogih lepih vzorcih in barvah, že od S 26.60
 Rute iz nylon-krepa, enobarvne, idealne za poleti, velike, v vseh modnih barvah S 15.50

Za moške

Moške kamgarnaste obleke S 696.—
 Moški plašči iz diolena, celotno s svilo podloženi S 553.—
 Moški poplinasti plašči, celotno podloženi S 367.—
 Moški suknjiči, moderna fasona, 2 hrbtina razponka, poševni žepi S 441.—
 Moški Blu-Jean hlače, orig. Levis S 198.—
 Moške srajce iz čefirja, pretkano blago, ne zgubi barve S 39.—
 Sanfor-poplinaste srajce, bele, drobno vzorčaste, čeden ovratnik, dolgi rokavi, se smejo kuhati S 98.—
 Sintetik-srajce iz nilona, bele, zelo lepo oblikovan ovratnik; kuhanje in likanje nepotrebno! S 98.—
 Sintetik-srajce s kratkimi rokavi, bele; ovratnik lahko zaprt ali odprt S 92.—
 Moški pulover, pleten iz fine volne, V-izrez, rjave-melne S 129.—

Čevlji za vso družino

Za posebne prilike: elegantni damski salonarji, enobarvni ali kombinirani — v modnih barvah: črn lak, Doré, Luxor, modra, rjava-bela S 339.—, S 199.— S 189.—
 Moški nizki čevlji, elegantno kombinirani, iz temnorjavega velur usnja, usnjeni podplati, odlična izdelava, za slovesne prilike - Warmuthova cena S 245.—
 Za vaše otroke priporočamo škornjčke z jermenčkom, nekoliko nabrani, z nožno oporo, barve: modro-bela, črna, belo lakasta, vel. 18-23, od S 96.—
 črno-lakasta-siva komb., vel. 19-22 S 133.—
 vel. 23-26 S 148.—
 Dekliški čevlji z nizko peto, z ali brez nartne zaponke, iz črnega laka ali Doré-boksa, beli, Luxor; 27-30 od S 139.—
 31-35 od S 149.—

POMLADANSKO IN POLETNO BLAGO JE DOSPELO!
 • Brezplačno dobite pri nakupu blaga modni katalog „Die Neue Linie“ s krojno prilogo.

WARMUTHCO

Vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in delavcem želi
 veselo Veliko noč

TESARSTVO

**FRANZ
GASSER**

BILČOVŠ — Ludmannsdorf 28
 Telefon (04228) 24-19

POZOR! POZOR!

Spomladanski plašči

vseh vrst za odrasle in otroke samo v strokovni

trgovini **V. TARMANN**

Klagenfurt, Völkermarkterstraße 16
 telefon. 52-76

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim odjemalcem, znancem in prijateljem

Franz Tomasch

čevljarski mojster
 ŠT. LIPŠ pri Dobrli vesi

Ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9
 Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

STADLER

Möbel

- GUT
- BESSER
- AM BESTEN
- PREISWERT
- BILLIG
- AM BILLIGSTEN

DAS FÜHRENDE
EINRICHTUNGSHAUS
 Klagenfurt • Theatergasse

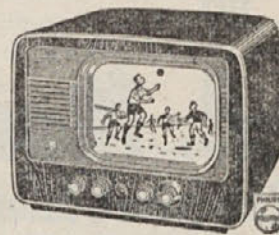
Vesele velikonočne praznike želi stavbeno in pohištveno mizarstvo

Johann Drobesch

ŠMIHEL nad PLIBERKOM

Izdeluje po želji in v zadovoljstvo naročnikov.

Televizijske
 aparate in
 radijske
 aparate vseh
 znamk

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.
 Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

DEKLETA, POZOR!

Tovarna perila in trikotaže „ELASTISANA“ na Predarliskem (Vorarlberg) sprejme dekleta od 16. leta naprej v učenje — proti plačilu! Že izučenim šiviljam se nudi dober zaslužek.

Več izveste, če pišete na naslov: Aloisia Ribisel, Post: Maria Saal.

Tudi otroci ljubijo lepe obleke!
 Mamica jih najde v veliki izbiri
 v otroški trgovini

H. THOMASSER

Villach Widmannsgasse 33

Istotam dobite košare za dojenčke
 z vso opremo, stotine otroških vozičkov
 in posteljic

**Vesele
 velikonočne praznike!**

RADLMAYR

BELJAK — VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih oblog in raznih drugih vrst blaga za opremo sob

Plačilne olajšave!